

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Факультет гуманітарних та соціальних наук

Кафедра іноземної філології та перекладу

Магістерська робота

**ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИВЧЕННІ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В ШКОЛІ**

Виконала:

магістрантка групи СОАМ-22зм
спеціальності «Середня освіта.

Мова та література (англійська)»

Каліненко Наталія Іванівна

Науковий керівник: Хромова В.С., канд. пед н., доц.

Рецензент: Могельницька Л.Ф., канд. філол. н., доц.

Київ – 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	3
Розділ I. Теоретичні засади застосування інформаційних технологій в освітньому процесі.....	6
1.1. Процес глобалізації та розвиток інформаційних технологій.....	6
1.2. Роль інформаційних технологій в освіті: виклики сучасності.....	10
1.3. Переваги використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови.....	13
1.4. Дистанційне навчання: ідеї, технології, проблеми та перспективи....	20
Висновки до розділу I.....	23
Розділ II. Дослідження можливостей навчання англійської мови засобами інформаційних технологій.....	26
2.1. Дидактичні вимоги до використання інформаційних технологій у навчанні англійської мови.....	26
2.2. Практичне застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови	30
2.3. Огляд інтернет-ресурсів для навчання англійської мови.....	37
Висновки до розділу II.....	48
Розділ III. Дослідно-експериментальна робота «Підвищення рівня оволодіння лексико-граматичним матеріалом шляхом використання інформаційних технологій в школі».....	50
3.1. Діагностика початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом (констатуючий експеримент).....	50
3.2. Застосування інформаційних технологій в освітньому процесі (формуючий експеримент).....	58
3.3. Підсумковий експеримент.....	70
Висновки до розділу III.....	76
Висновки.....	78
Список літератури.....	81

ВСТУП

Науково-технічний прогрес наприкінці ХХ ст. спричинив зміни у багатьох сферах людської діяльності, зокрема у сфері освіти. Новітні досягнення науки та техніки вимагають підготовки фахівців, які здатні пристосовуватися до нових умов. Перед галуззю освіти постає завдання підготовки спеціалістів, здатних використовувати інноваційні форми, засоби та методи навчання – вчителів майбутнього.

Згідно з типовою програмою «Методика навчання англійської мови». Освітній ступінь бакалавра», яка розроблена Міністерством освіти і науки України та Британською Радою в Україні «Шкільний вчитель нового покоління», застосування інформаційних технологій у підготовці вчителів англійської мови постає принциповою методичною проблемою. У Програмі зазначається, що «засвоївши знання з цієї теми та користуючись методичними рекомендаціями, студенти мають застосовувати різноманітні комп'ютерні програми, соціальні мережі, блоги у процесі навчання англійської мови, оцінювати можливі ризики використання тих чи інших Інтернет-ресурсів, добирати корисні матеріали та використовувати сучасні гаджети у процесі навчання англійської мови».

З огляду на сучасний етап розвитку методики викладання англійської мови в школі ця тема є **актуальною** та потребує ретельного дослідження.

Актуальність теми дослідження засвідчує також низка наукових та методичних розвідок закордонних і вітчизняних фахівців освітньої галузі. З-поміж закордонних науковців, які розглядають застосування інформаційних технологій в процесі навчання іноземних мов, слід виокремити Дж. Дудні, П. Ріпп, М. Варшавер та ін. Вивченню застосування інформаційних технологій у

навчанні присвятили свої роботи такі українські дослідники, як Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко, І. Ю. Шахіна та ін. Зі свого боку, Л. І. Морська розробила систему підготовки майбутніх учителів іноземних мов до використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

У зв'язку з ситуацією, що склалася останнім часом у світі, зокрема карантинними заходами через небезпеку поширення коронавірусу Covid 19, а в Україні з повномасштабною російсько-українською війною, у більшості освітніх закладів з'явилася необхідність надання дистанційної освіти з використанням інформаційних технологій. Така ситуація призвела до зростання усвідомлення необхідності підготовки спеціалістів, які можуть використовувати новітні методи, інструменти та технології задля оптимізації освітнього процесу та адаптації до мінливих обставин.

Мета магістерського дослідження полягає у виявленні особливостей застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови. Задля досягнення поставленої мети необхідно розв'язати такі завдання:

- уточнити поняття «інформаційні технології»;
- визначити роль інформаційних технологій в освіті;
- з'ясувати переваги використання інформаційних технологій в навчанні;
- окреслити дидактичні вимоги до використання інформаційних технологій у навчанні англійської мови;
- здійснити огляд інтернет-ресурсів для навчання англійської мови;
- з'ясувати експериментальним шляхом користь використання інформаційних технологій у процесі навчання англійської мови.

Об'єктом дослідження постає процес навчання англійської мови за допомогою інформаційних технологій, а **предметом** – способи застосування інформаційних технологій в освітньому процесі.

У ході виконання роботи було застосовано наступні **методи дослідження**: теоретичний аналіз (опрацювання наукових джерел з теми); аналіз освітніх інтернет-ресурсів, що використовуються у навчанні іноземної мови; описовий метод для систематизації та комплексного представлення отриманих

результатів, метод узагальнення та систематизації досліджуваного матеріалу й отриманих результатів.

Практична цінність роботи полягає у детальному описі процесів застосування сучасних інформаційних технологій на заняттях з англійської мови, що дозволить застосовувати накопичений матеріал на практиці, у роботі з учнями та на практичних заняттях з методики викладання англійської мови.

Тези на тему «Інформаційні технології у вивченні англійської мови у школі» опубліковані у збірнику «Майбутній науковець – 2023» (м. Київ, 1 грудня 2023 року).

Структура та обсяг роботи зумовлені метою й поставленими завданнями. Робота складається зі вступу, трьох розділів із висновками до кожного з них, загальних висновків, списку використаної літератури (61 позицію). Загальний обсяг роботи становить 87 сторінок.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

1.1. Процес глобалізації та розвиток інформаційних технологій

За останні десятиліття світ пережив значні зміни, які стали можливими завдяки двом важливим факторам: глобалізації та розвитку інформаційних технологій. Ці два явища нероздільно пов'язані та мають великий вплив на всі сфери життя сучасного суспільства. Глобалізація та інформаційні технології взаємодіють між собою та впливають на економіку, культуру, політику, соціальні процеси та освіту [11; 14].

Глобалізацію трактують «як загально цивілізаційний процес, який впливає на різноманітні сфери людського буття, зокрема, на політичну, соціально-економічну, культурну та мовну сфери». Науковці зазначають, що в сучасній інтерпретації термін позначається як «інтеграція світової економіки, політики та культури». На думку вчених, слово «глобалізація» актуалізував американський економіст німецького походження Теодор Левітт у своїй науковій статті «Глобалізація ринків» (1983 р.) [60]. Безперечно, Левітт відіграв «надзвичайно важливу роль у насиченні «глобалізації» економічним значенням, сконфігурованим навколо неоліберального позначення «вільний ринок», однак відомий економіст не «винайшов» цей термін наново» [60].

У широкому сенсі глобалізація розуміється як «низка процесів, унаслідок яких населення Землі включається в єдину світову спільноту, глобальну спільноту» [59], що дає серйозний імпульс для розвитку економіки та інноваційних систем освіти. Глобалізація має численні важливі аспекти, серед яких вчені виокремлюють, такі як:

Світова економіка: Глобальні корпорації та міжнародні організації стають все більш впливовими. Вони можуть розвивати свою діяльність у багатьох країнах, і їхні рішення мають великий вплив на світовий ринок.

Культурний обмін: Глобалізація дозволяє культурам зустрічатися і взаємодіяти, що може призвести до обміну ідеями, традиціями та мистецтвом.

Проте цей процес також може призвести до гомогенізації культур та загрози втрати унікальних культурних ідентичностей.

Політичний вплив: Міжнародні організації та угоди набувають все більшого значення в глобальній політиці. Країни співпрацюють у розв'язанні світових проблем, таких як зміна клімату, боротьба з тероризмом та інші глобальні виклики.

Соціальні зміни: Глобалізація впливає на робочі місця та стандарти життя. Вона може призвести як до покращення умов праці та доступу до освіти та медичних послуг, так і до зростання нерівності та експлуатації працівників.

Інформаційні технології: революція в обміні інформацією. Розвиток інформаційних технологій (ІТ) є іншим ключовим аспектом сучасної глобалізації. ІТ містять комп'ютери, інтернет, мобільні пристрої та інші технічні засоби, які роблять можливим швидкий обмін інформацією на глобальному рівні [32; 48; 56; 60].

З іншого боку, аналіз наукових джерел щодо основних аспектів розвитку інформаційних технологій засвідчує, що ключовим з-поміж них є зв'язок, адже Інтернет забезпечує комунікацію між мільйонами людей по всьому світу. Соціальні мережі, електронна пошта та месенджери роблять можливим спілкування в режимі реального часу, незалежно від фізичної відстані.

Не менш важливим аспектом, який вплинув на розвиток інформаційних технологій, є доступ до інформації. Інтернет надає доступ до величезної кількості інформації та знань, тому люди можуть здобувати освіту, дізнаватися новини та шукати інформацію на будь-яку тему (рис. 1.1).

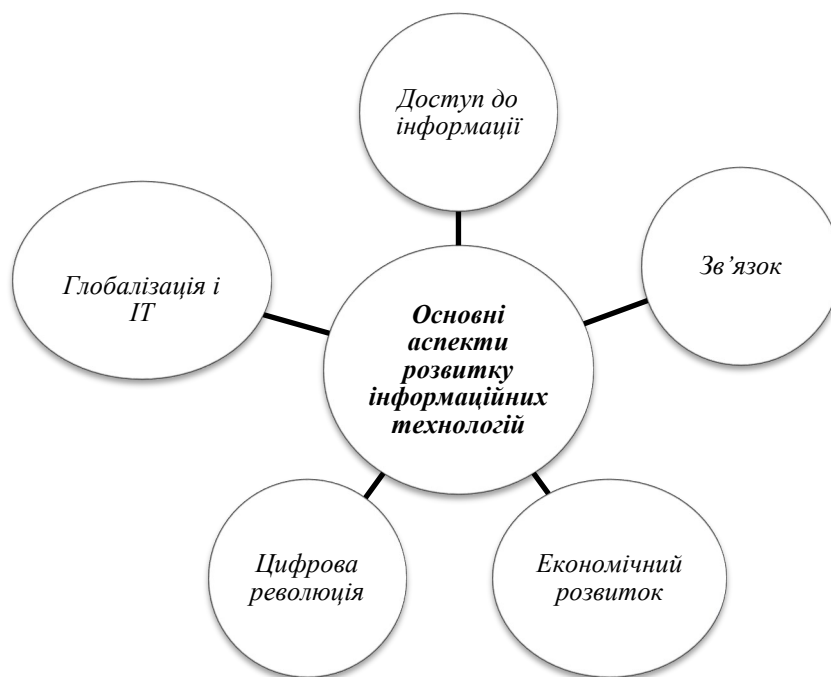

Рис. 1.1. Основні аспекти розвитку інформаційних технологій
Джерело: сформовано автором.

Без сумніву, інформаційні технології є неоціненними для економічного розвитку. ІТ сприяють поширенню електронної комерції та глобальних ринків. Це створює нові можливості для бізнесу та сприяє економічному зростанню.

Розвиток інформаційних технологій може призвести до цифрової революції, адже вони впливають на всі сфери життя, від медицини та освіти до розваг та транспорту. Це може призвести до значних змін у способі, яким ми живемо та працюємо.

Глобалізація та інформаційні технології взаємодіють між собою, створюючи нові можливості та виклики. ІТ полегшують глобальну комунікацію, роблять можливим віддалену роботу та сприяють розвитку глобальних ринків. Однак ця взаємодія також створює проблеми, такі як кібербезпека, захист особистих даних та ефективна глобальних корпорацій, які можуть контролювати величезну кількість інформації та владу.

З розвитком мережі Інтернет та супутникового зв'язку інформаційна сфера стала глобальною. З формуванням єдиного глобального сектору комунікацій та розвитком сектору інформаційно-комунікаційних технологій освітній процес

збагатився засобами інтерактивних форм навчання, таких як інтерактивна дистанційна освіта, зустрічі та дискусії в режимі реального часу в інтернеті, доступ до мережеских бібліотек і банків даних тощо. Процес стає дедалі інтерактивнішим. Усе це дає додатковий імпульс розвитку інноваційної освіти та прискореному поширенню знань через глобальні комунікаційні мережі.

Іншими словами, процес глобалізації відіграє важливу роль в еволюції процесу інноваційного розвитку. Сучасні інновації розвиваються в умовах відкритої глобальної економіки, що характеризується відкритими ринками, високим рівнем конкуренції, глобальними системами зв'язку та підвищеною швидкістю генерації та поширення інновацій. Унаслідок цього процесу різко зростає інтенсивність взаємодії між країнами, компаніями та спільнотами в усіх сферах економічного та соціального життя. Можна виокремити такі основні напрями впливу глобалізації на інноваційні процеси:

1. Прискорення. Важливу роль у цьому напрямі відіграв розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, що дали змогу сформувати банки даних, глобальні мережі трансляції та розповсюдження інформації, технології обробки інформації.

2. Розвиток кооперації та мережеских організаційних структур.

3. Співпраця між центрами виробництва знань – державними та приватними дослідницькими центрами, університетами, центрами академічної та прикладної науки – і підприємствами.

4. Опора на міжнародну стандартизацію, широке застосування принципів загального контролю якості освіти.

Отже, глобалізація та розвиток інформаційних технологій впливають на наше життя в багатьох аспектах. Вони створюють нові можливості для спілкування, бізнесу та культурного обміну, але також вносять нові виклики та питання щодо приватності, безпеки та рівності. Сучасний світ вимагає балансу між відкритістю до нових ідей та технологій та захистом прав та інтересів людей. Глобалізація та інформаційні технології надають нам величезний потенціал для розвитку, але важливо розуміти їхні можливості та обмеження, щоб забезпечити

сталість і справедливість у сучасному світі. Узагальнюючи, можна зазначити, що глобалізація полягає у поширенні економічних, політичних, культурних і соціальних зв'язків між різними країнами та регіонами світу. Цей процес спричинюється розвитком інфраструктури та технологій, що зробили можливим швидкий обмін товарами, послугами, ідеями та інформацією.

1.2. Роль інформаційних технологій в освіті: виклики сучасності

Завдяки стрімкому розвитку інформаційних технологій в останні десятиліття, освіта переживає революцію. Ця революція відкриває безліч нових можливостей і водночас ставить перед сучасними освітніми системами безпрецедентні виклики.

Світові тенденції в галузі розвитку освіти, науки, інноваційної діяльності можна представити на діаграмі (рис. 1.2).

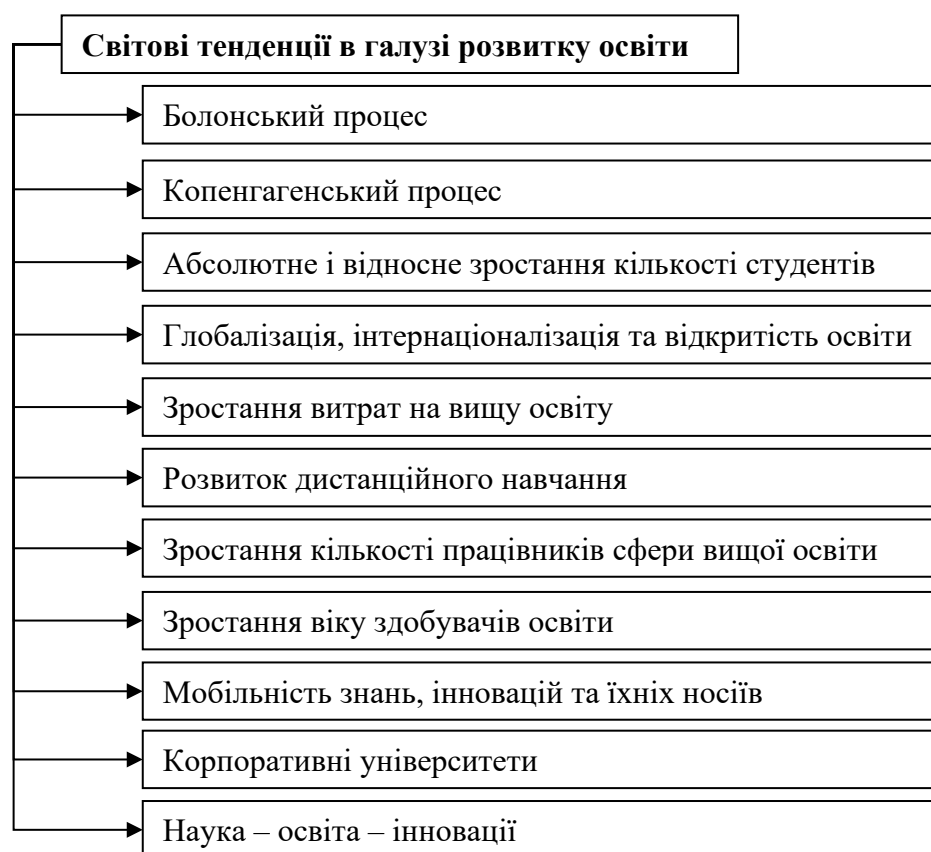

Рис. 1.2. Світові тенденції в галузі розвитку освіти

Джерело: сформовано автором.

«Болонський процес» полягає у запровадженні двоциклічної (а з початком Берлінської конференції – трициклічної) структури вищої освіти, що включає тріаду бакалавр – магістр – доктор [54].

Зі свого боку, «Копенгагенський процес» запровадив «єдині вимоги до професійної освіти середнього ступеня, а також створення європейської рамки кваліфікацій, розвиток освіти дорослих (концепція «безперервної освіти»)» [51, с. 75].

Зростання віку здобувачів вищої освіти перетворює освіту на постійний процес, який супроводжує людину все життя.

Класичні університети втрачають монополію на єдність наукових досліджень та освітнього процесу. Окрім того, з'являються «корпоративні університети». Стратегічні завдання реалізують спеціалізовані академічні інститути.

Водночас поглиблюється спеціалізація ланок тріади наука – освіта – інновації.

Важливу роль у розвитку інноваційних процесів відіграє розвиток мережових форм організації, тому що саме «мережі виступають провідниками інформації, знань, компетенцій, а також є невіддільним елементом інституційного середовища інноваційного розвитку» [51, с. 124]. На думку фахівців, «в умовах збільшеного дефіциту таких ресурсів, як інформація, знання, компетенція і час, ця форма в більшості випадків дає змогу шляхом обміну між учасниками мережі підвищити ефективність діяльності її учасників» [61]. Науковці наголошують, що «інноваційна освіта орієнтована не стільки на передачу знань, які постійно застарівають, скільки на опанування базовими компетенціями, які дають змогу потім – за потреби – здобувати знання самостійно, саме тому така освіта має бути пов'язана з практикою тісніше, ніж традиційна» [51, с. 201].

У сучасному розумінні «система інноваційної освіти охоплює не тільки традиційні системи освіти та підвищення кваліфікації, дедалі більше поширюється концепція «безперервної освіти», яку, безсумнівно, можна

віднести до типу інноваційної освіти» [51]. Глобалізаційні процеси, які трансформації у світову систему освіти, становлять виклик для української освіти, що «може бути як можливістю, так і загрозою для розвитку національної освітньої системи» [39]. Яким буде цей вплив, залежить від якості тих зусиль, що «докладаються на державному, місцевому рівнях влади, науковим співтовариством, бізнес-сектором, освітніми установами, конкретними особистостями, які здобувають освіту» [43, с. 127]. На думку освітян, «перед сучасною освітньою політикою стоїть завдання створити такі умови для розвитку освітніх систем, які б активізували можливості інтеграції у світовий освітній простір, а також стимулювали зростання якості освіти шляхом впровадження інноваційних елементів» [39].

Інформаційні технології, як інноваційні елементи, вже давно ввійшли в освіту, розширюючи можливості навчання та сприяючи доступності знань. Сьогодні школярі та студенти мають можливість використовувати комп'ютери, планшети та інші пристрої для отримання інформації та вивчення нових предметів. Інтерактивні підручники, відеоуроки, віртуальні лабораторії та інші технологічні інструменти допомагають зробити навчання цікавим та ефективним.

Однак разом з численними перевагами, інформаційні технології ставлять перед освітою сучасні виклики. Один із головних викликів – це зміна ролі вчителя. Традиційна модель викладання, де вчитель є основним джерелом знань, поступово змінюється на модель, де вчителі виступають як наставники, які спрямовують учнів до самостійного навчання. Вчителі повинні навчати учнів критично мислити, аналізувати інформацію та використовувати інформаційні ресурси відповідально.

Інший важливий виклик – це питання доступності технологій. Не всі учні мають рівний доступ до сучасних пристроїв та інтернету, що може створювати різницю в якості освіти та може поглиблювати соціальні нерівності. Освітні установи та уряди повинні приділяти увагу цьому питанню та шукати способи забезпечити рівний доступ до технологій для всіх учнів.

Інформаційні технології також поставили перед освітою виклик у забезпеченні кібербезпеки та конфіденційності даних. Збільшення використання онлайн-платформ та зберігання освітньої інформації в електронному форматі створює нові загрози для безпеки даних [43, с. 107]. Інституції повинні приділити особливу увагу заходам забезпечення кібербезпеки та навчанню учнів цим питанням.

Крім того, інформаційні технології вимагають постійного оновлення та навчання вчителів та учнів. Швидка зміна технологій означає, що всі учасники освітнього процесу повинні бути готові до навчання нових навичок та інструментам.

Отже, інформаційні технології відіграють важливу роль у сучасній освіті, розширюючи можливості навчання та підвищуючи доступність знань. Проте вони також ставлять перед освітою виклики, як-от недостатня підготовка педагогічного персоналу, проблеми безпеки та доступності, а також необхідність зміни підходів до навчання. Для успішного подолання цих викликів необхідно враховувати інтереси та потреби всіх учасників освітнього процесу та активно впроваджувати інноваційні підходи, спрямовані на підвищення якості освіти та забезпечення доступності до неї для всіх груп населення. Щоб максимально використовувати переваги інформаційних технологій, освітні установи та уряди повинні працювати над забезпеченням доступності технологій для всіх, навчати учнів та вчителів критично мислити та бути відповідальними користувачами, а також забезпечити кібербезпеку та конфіденційність даних. Тільки так сучасна освіта зможе відповісти викликам сучасності та підготувати молодь до майбутнього.

1.3. Переваги використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови

Сучасний світ об'єднується мовою Інтернету, а ця мова – англійська. Знання англійської мови в наш час вважається важливою навичкою, яка відкриває багато можливостей. Вивчення англійської мови може бути цікавим і

навіть захопливим процесом, особливо завдяки нескінченним ресурсам, які надає Інтернет. Завдяки постійному розвитку інформаційних технологій і широкому поширенню доступу до Інтернету, використання цих технологій в навчанні англійської мови стало надзвичайно актуальним і корисним. Інформаційні технології відкривають перед здобувачами освіти безмежні можливості для покращення їхніх навичок в англійській мові, надаючи доступ до різних ресурсів та інтерактивних інструментів. Ось деякі з основних переваг використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови:

1. Доступ до величезної кількості ресурсів:

– **Онлайн-курси:** Інтернет має безліч онлайн-курсів, які пропонують вивчення англійської мови на різних рівнях складності. Деякі з них навіть безплатні. Популярні платформи, такі як Duolingo, Coursera або Khan Academy, надають доступ до уроків з граматики, лексики, аудіо та відеоматеріалів.

– **Мовні програми:** Мобільні додатки, такі як Rosetta Stone, Babbel, або Memrise, дозволяють вчити англійську мову в будь-який зручний для вас час. Вони часто використовують інтерактивні вправи та тести для покращення навичок.

– **Відео та аудіоматеріали:** Інтернет містить велику кількість відео та аудіоконтенту англійською мовою. Здобувачі освіти можуть слухати подкасти, переглядати відеоуроки на YouTube, або дивитися фільми та серіали у відомих англійськомовних ресурсах. Це допоможе покращити вимову та розуміння на слух.

– **Соціальні мережі та форуми:** Залучення до спільнот та форумів, де люди обговорюють англійську мову та надають поради щодо її вивчення, може бути дуже корисним. Здобувачі освіти можуть спілкуватися з носіями мови, практикувати письмо та мовлення, а також знайти нових друзів і співрозмовників.

– **Електронні книги та статті:** Вивчення англійської мови також може бути цікавим завдяки читанню англійських книг і статей. Здобувачі освіти

можуть знаходити матеріали на свою уподобу, починаючи з легших для розуміння творів, і поступово переходити до складніших.

- Онлайн-перекладачі та словники: Учням завжди доступні онлайн-перекладачі та словники, які допоможуть з розумінням нових слів та виразів.

- Онлайн-ком'юніті: Багато платформ та ресурсів створюють можливості для співпраці та взаємодії з іншими учнями, які вивчають англійську мову. Здобувачі освіти можуть приєднатися до груп у соціальних мережах, де обмінюються досвідом і навчальними матеріалами.

Загалом, мережа Інтернет відкриває безмежні можливості для вивчення англійської мови. Учні можуть вибирати ресурси та методи, які найкраще вам підходять, створюючи індивідуальну програму вивчення. Завдяки різноманітним ресурсам, можна навчитися читати, писати, розмовляти та розуміти англійську мову, і відкрити для себе нові можливості. Інтернет є сховищем величезної кількості ресурсів для вивчення англійської мови. Студенти можуть знайти онлайн-підручники, відеоуроки, аудіоматеріали, текстові матеріали, ігри та багато інших корисних ресурсів. Це дозволяє студентам вибирати той матеріал, який відповідає їхнім потребам і стилю навчання.

2. Інтерактивність: Сучасний світ вимагає від нас багатомовності та високого рівня комунікаційних навичок. Англійська мова, як мова міжнародного спілкування, стає надзвичайно важливою в освітньому розвитку. Учасники освітнього процесу по всьому світу шукають інноваційні методи вивчення англійської мови, і одним з таких методів є використання інтерактивних вправ та тестів. Багато з навчальних програм і платформ пропонують інтерактивні вправи та тести, які допомагають здобувачам освіти активно практикувати англійську мову. Інтерактивні вправи можуть містити групові завдання, онлайн-спілкування з носіями мови, ігри та імітацію реальних ситуацій. З-поміж важливих аспектів слід виокремити:

- Розширення словникового запасу: Однією з ключових складових успішного вивчення іноземної мови є розширення словникового запасу. Інтерактивні вправи, такі як кросворди, завдання на відповідь на запитання,

асоціаційні гри тощо, дозволяють студентам навчатися нових слів та виразів у захопливий спосіб. Тести, орієнтовані на лексичний матеріал, допомагають закріпити знання та вивести їх на автоматизм.

– Покращення навичок говоріння: Для багатьох студентів головним завданням є вміння ефективно спілкуватися англійською мовою. Інтерактивні вправи, що містять діалоги, ролеві ігри, відеозаписи та аудіофайли, допомагають покращити навички говоріння. Також існують спеціальні платформи та додатки, які дозволяють здобувачам освіти спілкуватися з носіями мови в онлайн-режимі, що створює реальні умови для практики.

– Граматика та структура мови: Вивчення граматики та правильної структури мови є невіддільною частиною навчання. Інтерактивні тести та вправи допомагають студентам розуміти граматичні правила та використовувати їх у практиці. Наприклад, вправи на відмінювання дієслів, вибір правильних часів або створення власних речень допомагають закріпити граматичні навички.

– Сприяння мотивації та навчанню: Інтерактивні вправи та тести роблять процес вивчення англійської мови цікавішим та захопливішим. Можливість отримувати миттєвий результат і конкурувати з іншими студентами чи друзями може стимулювати бажання вивчати мову. Багато інтерактивних платформ також пропонують системи нагород та досягнень, що підвищує мотивацію.

Узагальнюючи можна зазначити, що інтерактивні вправи та тести є потужним інструментом для здобувачів освіти, які бажають активно практикувати англійську мову. Вони дозволяють розвивати різні аспекти мови, від лексики та граматики до навичок говоріння та розуміння. Завдяки інтерактивним методам, навчання стає цікавим та ефективним процесом, що сприяє збільшенню рівня володіння англійською мовою. Таким чином, інтерактивні вправи та тести можуть стати важливим інструментом для досягнення відмінних результатів у вивченні англійської мови.

3. Флексібільність навчання: Інформаційні технології дозволяють студентам навчатися власним темпом і в зручний для них час. Онлайн-курси та

додатки доступні 24/7, що означає, що здобувачі освіти можуть навчатися, коли це для них зручно. Сучасний світ заснований на інформації, і швидкі технологічні зміни вимагають від нас постійного навчання та адаптації. Інформаційні технології стали ключовим інструментом для поліпшення якості навчання та підвищення його флексibility. Ця стаття розгляне, як інформаційні технології сприяють розвитку флексibilityного навчання та як вони впливають на освіту.

– **Онлайн-ресурси та платформи.** Інтернет надав можливість доступу до безлічі онлайн-ресурсів та платформ для навчання. Вищі заклади освіти, такі як університети та коледжі, пропонують онлайн-курси, що дозволяє студентам вибирати собі зручний час та темп навчання. Це допомагає студентам займатися навчанням, працюючи або маючи інші зобов'язання. Крім того, платформи для самонавчання, такі як Coursera, Udey, Khan Academy, надають доступ до широкого спектра курсів та матеріалів.

– **Адаптивне навчання.** Інформаційні технології допомагають впроваджувати адаптивне навчання, яке враховує індивідуальні особливості студентів. За допомогою алгоритмів та штучного інтелекту системи можуть аналізувати прогрес та здібності студентів і надавати індивідуальні завдання та рекомендації. Це допомагає забезпечити ефективне навчання та підвищує рівень засвоєння матеріалу.

– **Віддалена робота та навчання.** Інформаційні технології дозволяють працювати та навчатися віддалено. За допомогою відеоконференцій, спільних облікових записів та хмарних сервісів, люди можуть спілкуватися та співпрацювати з будь-якого місця у світі. Це особливо актуально в умовах пандемії COVID-19, коли багато освітніх закладів перейшли на дистанційне навчання.

– **Мобільні додатки для навчання.** Мобільні додатки стали невіддільною частиною сучасного навчання. Вони надають можливість навчатися в будь-який час та в будь-якому місці. Додатки для навчання мов,

математиці, інформатиці та багатьом іншим предметам допомагають збільшити доступність навчання та підвищити мобільність студентів.

– Відкриті освітні ресурси. Рух відкритої освіти надав можливість безплатно отримувати доступ до освітніх ресурсів та матеріалів. Організації, такі як MIT, Stanford, та інші, розміщують онлайн-курси, лекції та підручники, які доступні для всіх охочих. Це робить освіту доступною для людей з усього світу та сприяє поширенню знань.

Завдяки інформаційним технологіям навчання стає більш гнучким та доступним. Вони розширюють можливості навчання для людей у всіх вікових групах та соціальних шарах. Однак важливо пам'ятати, що технології – це лише інструмент, і якість навчання визначається педагогічним підходом та спрямуванням зусиль освітніх закладів. Для досягнення успіху в навчанні, необхідно вміти використовувати інформаційні технології на користь освіти та розвитку.

5. Підвищення мотивації: Використання інформаційних технологій може зробити навчання англійської мови цікавішим і захопливішим. Графіка, анімація та ігрові елементи можуть заохочувати студентів до активного навчання та покращення своїх навичок.

Сучасний світ надзвичайно відкритий для різних інформаційних технологій. Інтернет, смартфони, планшети та комп'ютери стали невіддільною частиною нашого життя. Використання цих технологій може бути надзвичайно корисним на заняттях з вивчення англійської мови, як інструмент для підвищення мотивації учнів. Використання інформаційних технологій на заняттях з англійською мовою дозволяє створити захопливий та інтерактивний навчальний досвід. Ось кілька способів, які допомагають досягнути цієї мети:

– Інтерактивні вправи та ігри: Використання мобільних додатків та онлайн-ресурсів дозволяє створити цікаві та змістовні ігри та вправи для вивчення англійської мови. Наприклад, програми для вивчення слів, фраз та граматики можуть бути цікавими та веселими способами навчання. Такі ігри можуть конкурувати за увагу учнів і заохочувати їх вчитися активно.

– Відео та аудіоматеріали: Інтернет є безмежним джерелом відео та аудіоматеріалів для вивчення мови. Використання відеоуроків, музики, фільмів та подкастів дозволяє створити різноманітність у процесі навчання та зробити його більш захопливим. Учні можуть слухати або дивитися матеріали англійською мовою, що сприяє покращенню розуміння іноземної мови та розвитку навичок вимови.

– Віртуальні екскурсії та спілкування з носіями мови: Використання інформаційних технологій дозволяє здійснювати віртуальні подорожі до англійськомовних країн. За допомогою відеоконференцій та онлайн-платформ, учні можуть спілкуватися з носіями мови, що покращує навички розмовної мови та розширює їхні знання про культуру і традиції англійськомовних країн.

– Освітні платформи та курси: Інтернет також надає доступ до безлічі освітніх платформ і курсів, що спеціалізуються на вивченні англійської мови. За допомогою таких ресурсів, учні можуть навчатися на власному темпі та вибирати теми, які їх цікавлять найбільше.

– Ефективність та моніторинг: Використання інформаційних технологій також дозволяє вчителям відстежувати прогрес учнів. Вони можуть використовувати спеціалізовані програми для оцінки навчальних досягнень та визначення областей, в яких учні потребують додаткового вдосконалення.

Завдяки інформаційним технологіям, навчання англійської мови може стати захопливим та ефективним процесом, який допоможе підвищити мотивацію учнів. Важливо, щоб вчителі та учні знали, як правильно використовувати ці технології та вибирати якісні та надійні ресурси. Але в цілому, інформаційні технології роблять навчання англійської мови більш доступним і захопливим, що сприяє досягненню кращих результатів у навчанні цієї важливої мови.

6. Можливість спілкування з носіями мови: Інтернет дозволяє студентам спілкуватися з носіями мови з усього світу, що є надзвичайно важливим для вивчення англійської мови. Вони можуть вести чати, відеодзвінки,

обмінюватися електронними листами та іншими способами спілкування, що допомагають поліпшити навички розмовної мови.

7. Спрощене відстеження прогресу: Багато онлайн-платформ надають засоби для відстеження прогресу студентів, що дозволяє вчителям та студентам слідкувати за досягненнями та виявляти слабкі місця для подальшого покращення.

Загалом, використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови має безліч переваг, які сприяють ефективнішому та цікавішому навчанню. Такий підхід допомагає студентам розвивати навички використання мови в реальних ситуаціях і підвищує їхню мовну компетенцію, що є надзвичайно важливим у сучасному світі, де англійська мова є міжнародною мовою комунікації.

1.4. Дистанційне навчання: ідеї, технології, проблеми та перспективи

Дистанційне навчання стало неодмінною складовою сучасної освіти, перетворившись на значущий інструмент навчання та розвитку. Цей метод викладання базується на використанні інформаційних технологій і дозволяє здобувачам освіти отримувати знання, незалежно від свого місця перебування.

Теоретичний матеріал, у якому досліджується дистанційне навчання, дозволив виокремити його ідеї, що представлені у діаграмі (рис. 1.3).

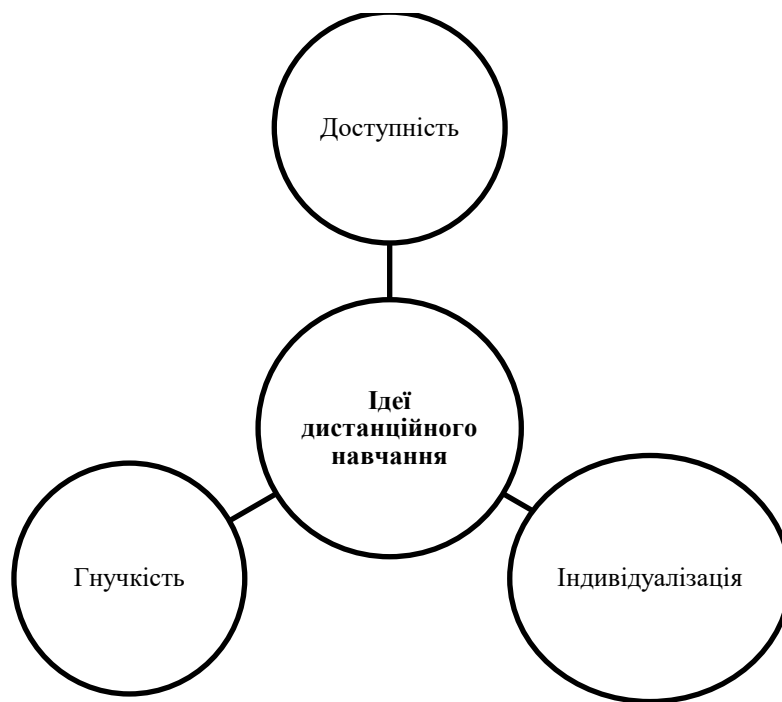

Рис. 1.3. Ідеї дистанційного навчання

Джерело: сформовано автором.

Однією з ключових ідей дистанційного навчання є забезпечення доступності освіти для всіх, незалежно від їхнього місця проживання. Люди можуть навчатися віддалено, не виходячи з дому, що особливо важливо в умовах глобальних криз, як от пандемія COVID-19.

Дистанційне навчання дозволяє здобувачам освіти самостійно обирати графік та темп навчання. Вони можуть навчатися в зручний для них час, що робить освіту більш гнучкою і дозволяє поєднувати навчання з іншими зобов'язаннями.

Завдяки різноманітним технологічним інструментам, дистанційне навчання дозволяє більш ефективно індивідуалізувати навчання. Здобувачі освіти можуть вибирати навчальний матеріал та завдання, які відповідають їхнім потребам та рівню знань.

Технології дистанційного навчання представлені інтернетом та платформами для навчання, відеолекціями та вебінарами, інтерактивними платформами та аплікаціями. Розглянемо їх детальніше.

Інтернет відіграє ключову роль у дистанційному навчанні. Здобувачі освіти мають можливість взаємодіяти з навчальним матеріалом, викладачами та однокурсниками через спеціалізовані платформи, такі як Moodle, Blackboard або Coursera.

Зі свого боку, відео є важливим інструментом для подачі матеріалу та забезпечення віддаленої комунікації між викладачами та здобувачами освіти. Відеолекції та вебінари дозволяють здобувачам слухати пояснення нового матеріалу та ставити питання в режимі реального часу.

Інтерактивні програми та аплікації дозволяють здобувачам освіти брати участь у вправах, тестах та інших інтерактивних завданнях, що сприяє активному засвоєнню матеріалу.

Окрім того, для здобувачів освіти дистанційне навчання може призвести до зменшення витрат на транспорт, проживання та інші пов'язані з навчанням витрати. Для освітніх закладів це може зменшити витрати на утримання фізичних приміщень. Дистанційне навчання дозволяє студентам здобувати освіту від провідних світових університетів, незалежно від їх місця проживання. Це відкриває нові можливості для глобального спілкування та співпраці.

Попри зручність дистанційного навчання, існують і проблеми, такі як недостатня мотивація, відсутність особистого контакту, технічні проблеми, спрощеність оцінювання, соціальна ізоляція.

Дистанційне навчання може вимагати від здобувачів освіти більшої самодисципліни та мотивації, оскільки вони навчаються віддалено. Деякі здобувачі можуть стикатися з проблемою недостатньої мотивації та відволіканням.

Відсутність фізичного контакту з викладачем та однокласниками може призвести до відчуття відокремленості у здобувачів освіти.

Технічні проблеми, такі як відсутність доступу до інтернету або відповідної технічної підтримки, можуть стати перешкодою для успішного дистанційного навчання. Оцінювання студентів в онлайн-середовищі може бути складним завданням, оскільки може виникати ситуація, коли студенти

отримують надмірну допомогу під час тестів або завдань. Для деяких студентів відсутність спілкування з однолітками та вчителями може спричинити соціальну ізоляцію та відчуття самотності.

Попри певні недоліки, дистанційне навчання є перспективним, що пов'язано зі зростанням його популярності, розвитком технологій та глобальним доступом до освіти. Дистанційне навчання набуває все більшої популярності як ефективний спосіб навчання. Його переваги, такі як гнучкість та доступність, роблять його привабливим для різних категорій здобувачів освіти. Зі свого боку, з розвитком технологій, дистанційне навчання стає все більш ефективним та інтерактивним. Використання штучного інтелекту, віртуальної реальності та інших інноваційних рішень сприяє поліпшенню освітнього процесу. Окрім того, дистанційне навчання дозволяє створити глобальну освітню спільноту, де здобувачі освіти з усього світу можуть навчатися разом та обмінюватися знаннями та досвідом.

Узагальнюючи, можна зазначити, що дистанційне навчання стає необхідною складовою сучасної освіти, яка відкриває нові можливості для навчання та розвитку. Завдяки ідеям, технологіям, а також роботі над розв'язанням проблем, цей метод навчання має світлу перспективу для майбутнього.

Висновки до розділу I

Аналіз теоретичного матеріалу засвідчує, глобалізація як невіддільна частина сучасного світу змінила культурну і соціальну сфери життя, а також вплинула на освітні процеси у багатьох країнах. Встановлено, що інформаційні технології є ключовим фактором у процесі глобалізації. Інтернет, мобільні телефони, соціальні мережі та інші засоби зв'язку роблять світ більш об'єднаним і доступним для всіх. Зростання інформаційної культури та освіти є важливим аспектом розвитку інформаційних технологій.

Науковці наголошують, що люди повинні бути компетентними у використанні технологій, а також розуміти їхні етичні та правові аспекти. Проте глобалізація і розвиток інформаційних технологій несуть і виклики та загрози, такі як проблеми з приватністю та кібербезпекою. Зважаючи на це, потрібно знаходити баланс між перевагами та ризиками цих процесів. Загалом, процес глобалізації та розвиток інформаційних технологій мають глибокий вплив на сучасний світ і вимагають уважного вивчення, аналізу та відповідальних рішень для забезпечення сталого розвитку та збереження важливих цінностей суспільства.

З'ясовано, що інформаційні технології стають невіддільною частиною сучасного навчання. Вони розширюють можливості здобувачів освіти і вчителів, надаючи доступ до великої кількості інформації та інструментів для навчання. Використання інформаційних технологій сприяє індивідуалізації навчання. Здобувачі освіти можуть вчитися власним темпом і вибирати методи навчання, які найкраще відповідають їхнім потребам.

Важливо розробляти ефективні методи використання інформаційних технологій в освітньому процесі. Це містить створення інтерактивних матеріалів, віддалене навчання, використання віртуальної реальності та інших інноваційних підходів. Безпека даних та конфіденційність є важливими аспектами при використанні інформаційних технологій в навчанні. Важливо встановити відповідні заходи безпеки та захисту даних, щоб забезпечити конфіденційність студентів та вчителів. Проведені дослідження показують, що використання інформаційних технологій в навчанні може покращити результати навчання та залучення здобувачів освіти.

Використання інформаційних технологій робить навчання англійської мови більш доступним і гнучким для здобувачів освіти різного віку та рівня підготовки. Різноманітні ресурси дозволяють навчатися з будь-якого місця та у будь-який зручний час, а також використовувати інтерактивні вправи, відеоуроки, аудіозаписи та ігри для покращення навичок англійської мови. Деякі програми та платформи використовують штучний інтелект для індивідуалізації

навчання, аналізуючи потреби кожного учня та надаючи відповідні вправи та матеріали. Онлайн-платформи дозволяють взаємодіяти з носіями мови та іншими учнями з усього світу, що підвищує рівень володіння англійською мовою та розвиває навички спілкування.

Інформаційні технології дозволяють учням навчатися в комфортних умовах та заощаджувати час на дорогу до школи чи освітнього центру. Багато освітніх платформ надають інструменти для відстеження прогресу учнів, що допомагає вчителям та учням оцінювати досягнення та вдосконалювати освітній процес. У цілому, використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови має безліч переваг, які сприяють покращенню навичок мовлення та розуміння. Такий підхід може бути особливо корисним для здобувачів освіти, які навчаються за індивідуальним планом.

РОЗДІЛ II. ДОСЛІДЖЕННЯ МОЖЛИВОСТЕЙ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

2.1. Дидактичні вимоги до використання інформаційних технологій у навчанні англійської мови

Інформаційні технології, що використовуються в освітньому процесі, мають бути якісними. При цьому поняття якості має бути визначено в обов'язковому порядку. Для того, щоб претендувати на якість, необхідно чітко визначити, яким вимогам мають задовольняти засоби інформаційних технологій [38]. Визначення таких вимог значно спростить завдання експертів і викладачів під час визначення ступеня якості тієї чи іншої інформаційної технології, що впроваджується в процесі навчання іноземної мови [7, с. 12]. Такі вимоги можна класифікувати за кількома різними критеріями. Зокрема, всі вимоги інваріантні стосовно рівня освіти й можуть бути розділені на дві основні групи: вимоги, що стосуються всіх без винятку освітніх технологій, і специфічні вимоги, що стосуються інформаційно-технологічних засобів середньої освіти загалом [20; 49; 52]. Важливо, щоб інформаційні технології відповідали стандартним дидактичним вимогам, що висуваються до традиційних навчальних видань, таких як підручники, навчальні та методичні посібники. Дидактичні вимоги відповідають конкретним моделям навчання і, відповідно, дидактичним принципам навчання.

Узагальнюючи погляди фахівців у галузі методики викладання іноземних мов [2; 27; 46; 53], доходимо висновку, що до дидактичних вимог, що висуваються до інформаційних технологій, належать такі:

- забезпечення науковості;
- забезпечення доступності навчання;
- забезпечення проблемного характеру навчання;
- візуалізація навчання;

– забезпечення усвідомленості навчання, самостійності та активізації діяльності учнів.

Вимоги до забезпечення науковості навчання з використанням цифрових матеріалів означають достатню глибину, точність і наукову вірогідність подання змісту матеріалу, що забезпечується інформаційними технологіями, з урахуванням новітніх наукових результатів. Відповідно до потреб системи освіти процес навчання з використанням матеріалів інформаційних технологій має ґрунтуватися на основних методах наукового пізнання: експерименті, порівнянні, спостереженні, абстрагуванні, узагальненні, конкретизації, аналогії, індукції та дедукції, аналізі та синтезі, моделюванні та системному аналізі [47].

Вимога забезпечення доступності навчання з використанням інформаційних технологій означає, що ступінь теоретичної складності та глибина засвоєння матеріалу мають бути адаптовані до вікових та індивідуальних особливостей здобувачів освіти. Не допускається надмірна складність або перевантаженість матеріалу, якщо це унеможливить засвоєння даного матеріалу учнями [22, с. 27].

Вимоги, що гарантують проблемний характер навчання, зумовлені природою і характером навчально-пізнавальної діяльності. Мисленнєва активність здобувачів освіти зростає, коли вони стикається з навчальною проблемною ситуацією, яку необхідно вирішити. Рівень виконання цієї дидактичної вимоги за допомогою інформаційних технологій може бути значно вищим, ніж у разі використання традиційних підручників і посібників.

Вимога забезпечення наочності навчання означає необхідність урахування сенсорного сприйняття навчального об'єкта, його моделей і макетів, а також особистих спостережень учня. Вимога візуалізації є принципово новою і має бути реалізована на вищому рівні. Широке поширення систем віртуальної реальності дасть змогу в найближчому майбутньому говорити не тільки про візуалізацію, а й про мультисенсорне навчання [21; 24].

Необхідність усвідомленості навчання, суб'єктності та активізації діяльності учня означає забезпечення його активної поведінки щодо вилучення навчальної інформації на основі чіткого розуміння кінцевої мети і завдання освітньої діяльності. При цьому предметність освітньої діяльності учня є для нього усвідомленою. Мотивація діяльності учнів має відповідати змісту навчального матеріалу. Для підвищення активності можна створювати навчальні ситуації, ставити запитання, надавати учням можливість вибору траєкторії навчання і можливість контролювати перебіг подій [16; 58].

Крім традиційних дидактичних вимог, до інформаційних технологій, що використовуються в навчанні іноземних мов, висуваються специфічні дидактичні вимоги, такі як вимоги до адаптивності та інтерактивності вимоги. Під вимогами адаптивності розуміється пристосованість до індивідуальних здібностей учнів [34]. Це означає адаптацію освітнього процесу з використанням інформаційних технологій до рівня знань і вмінь учня, його психологічних особливостей.

Під час створення та використання електронних видань і ресурсів доцільно виділити три рівні адаптації до інформаційних технологій. Перший рівень адаптації полягає в наданні учню можливості вибору найбільш відповідного для нього індивідуального темпу освоєння матеріалу. Другий рівень – діагностика стану учня і пропозиція за її результатами змісту і методів навчання. Третій рівень адаптації заснований на відкритому підході, який передбачає не класифікацію можливих користувачів, а прагнення автора інформаційної технології розробити якомога більше варіантів використання для якомога більшої кількості здобувачів освіти.

Вимога інтерактивності навчання означає, що в процесі навчання необхідна двостороння взаємодія між тим, хто навчається, і освітнім електронним ресурсом. Засоби інформаційних технологій мають забезпечувати діалог і зворотний зв'язок. Важливою частиною організації діалогу є обов'язкова відповідна реакція програмного забезпечення на дії учнів і викладачів. Засоби зворотного зв'язку контролюють і коригують

поведінку учнів, дають рекомендації щодо подальшого навчання, забезпечують постійний доступ до довідкової та пояснювальної інформації. Якщо управління здійснюється шляхом діагностики помилок за результатами вивчення предмета, то засоби зворотного зв'язку надають результати аналізу навчання разом із рекомендаціями щодо підвищення рівня знань [1; 46; 49].

Оскільки наявність інтерактивності та зворотного зв'язку є невіддільною рисою більшості інформаційних технологій, необхідно розглянути інтерактивність та зворотний зв'язок більш детально [28]. Зворотний зв'язок у тріаді «викладач – інформаційна технологія – здобувач освіти» можна поділити на два основні типи: зовнішній і внутрішній зворотний зв'язок. Внутрішній зворотний зв'язок – це інформація, яка надходить від програми до учня у відповідь на його поведінку під час виконання завдання. Цей зворотний зв'язок спрямований на самокорекцію учня своєю освітньою діяльністю. Внутрішній зворотний зв'язок дає змогу учню ухвалювати обґрунтовані рішення щодо успішності або неуспішності освітньої діяльності. Він спонукає здобувача освіти до роздумів та до подальших дій, допомагає оцінити і скоригувати результати освітньої діяльності.

Внутрішній зворотний зв'язок охоплює консультування та оцінювання роботи. Консультування охоплює допомогу, роз'яснення, підказку і стимулювання. Зворотний зв'язок за наслідками також варіюється від інформування учня про правильність розв'язаної проблеми до правильного результату або способу дії [16; 50]. Інформація зовнішнього зворотного зв'язку надходить викладачам, які використовують комп'ютерні технології та засоби інформатизації для проведення навчання, і використовується для модифікації як діяльності учня, так і роботи програми [5, с. 27]. Продовжимо розгляд вимог до інформаційно-комунікаційних технологій.

Вимога до розвитку інтелектуального потенціалу учня під час роботи з інформаційними ресурсами ґрунтується на стилі мислення здобувача освіти (алгоритмічний, візуальний, теоретичний), здатності приймати оптимальні й

різноманітні рішення у складних ситуаціях, навичках опрацювання інформації (використання систем опрацювання даних, інформаційно-пошукових систем, баз даних та ін.) [37; 55].

Вимога системності, структурної та функціональної зв'язності подання навчального матеріалу говорить сама за себе.

Вимога гарантії сформованості та унікальності завдання. Згідно з цією вимогою, завдання, що ставляться учню, не повинні існувати в повному обсязі, а повинні доволіно формуватися в момент використання учнем інформаційних технологій. При цьому завдання, що одержують учні, мають бути різними, що задовольняє освітню потребу в забезпеченні об'єктивності та адекватності педагогічних вимірювань [50].

Вимога забезпечення цілісності та безперервності дидактичного циклу навчання з використанням інформаційних технологій означає, що вони мають забезпечувати можливість виконання всіх частин дидактичного циклу протягом одного сеансу роботи з використанням інформаційних технологій. Засоби інформатизації навчання мають створюватися з урахуванням системи знань учнів та їхніх лінгвістичних знань. Виклад матеріалу має бути зрозумілим для здобувачів освіти певної вікової групи, але не має бути занадто спрощеним, оскільки це може призвести до зниження уваги.[33].

Слід зазначити, що крім дидактичних вимог, до інформаційних технологій висувається низка інших вимог: ергономічні, санітарно-гігієнічні вимоги, естетичні вимоги та вимоги до оформлення документації.

2.2. Практичне застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови

У сучасному світі, де інформаційні технології стрімко розвиваються, їх застосування в освітньому процесі стає необхідністю [Закордонний досвід організації дистанційного навчання; Омельченко; Левшин]. Особливо це стосується вивчення іноземних мов, зокрема англійської. Інформаційні технології проникають у сферу навчання англійської мови, вносячи інновації

та полегшуючи процес освоєння іноземного мовлення. Розглянемо кілька аспектів практичного застосування цих технологій у вивченні англійської мови (рис. 2.1).

Рис. 2.1. Ключові аспекти практичного застосування інформаційних технологій у вивченні англійської мови

Джерело: сформовано автором.

Мобільні додатки та онлайн-ресурси. Мобільні додатки та онлайн-ресурси стали невіддільною частиною сучасного навчання англійської мови. Ці технології відкривають нові можливості для ефективного вивчення та поліпшення навичок учнів. До найбільш популярних мобільних додатків та онлайн-ресурсів, які можна використовувати на уроках англійської мови, належать Duolingo, Memrise, Babbel, BBC Learning English, FluentU та Quizlet.

Duolingo – це один з найпопулярніших мобільних додатків для вивчення мов. Він пропонує короткі та цікаві уроки, включаючи вправи на граматику,

вимову та лексику. Duolingo також використовує групи слів та фраз для формування речень, що полегшує навчання мови в контексті.

Memrise спеціалізується на вивченні слів та фраз за допомогою методу повторення та асоціацій. Додаток включає різноманітні візуальні елементи та інтерактивні завдання, що допомагають запам'ятовувати слова більш ефективно.

Babbel – це інтерактивний додаток, спрямований на реальні ситуації вживання мови. Він пропонує уроки, які орієнтовані на практичні навички для розмови. Завдання включають ролеві ігри, де учні можуть використовувати вивчені фрази у певних контекстах.

BBC Learning English – це онлайн-ресурс, який надає аудіо та відеоуроки для вивчення англійської мови [25]. Відомий своєю якісною вимовою та актуальними темами, цей ресурс дозволяє учням покращити свої навички слухання та розуміння мовлення носіїв мови.

FluentU використовує відеоконтент для навчання англійської мови. Додаток пропонує відео на різноманітні теми з англійськими субтитрами та вивченням нових слів та виразів.

Quizlet – це платформа для створення та використання флешкарток для вивчення слів та термінів. Вчителі та учні можуть створювати власні набори карток або використовувати ті, що вже існують, для ефективного вивчення та тестування.

Отже, використання мобільних додатків та онлайн-ресурсів на уроках англійської мови не лише робить процес навчання цікавим та ефективним, але й дозволяє учням самостійно розвивати свої навички в будь-який час та в будь-якому місці. Це сприяє індивідуалізації навчання та розширенню можливостей для вивчення англійської мови.

Використання інтерактивних дошок. В сучасних класах все більше використовуються інтерактивні дошки, що дозволяє вчителям створювати захопливі уроки з використанням різноманітних мультимедійних ресурсів. Вони можуть показувати відео, інтерактивні гри, аудіозаписи та інші

матеріали, що полегшують розуміння англійської мови та сприяють активному залученню учнів. Інтерактивні дошки стали необхідним інструментом для модернізації навчання, включаючи процес вивчення англійської мови [9, с. 271]. Ці технології не лише залучають учнів, але й створюють захопливе навчання, сприяючи вдосконаленню мовних навичок. Розглянемо, як можна ефективно використовувати інтерактивні дошки на уроках англійської мови.

1. Візуалізація матеріалу: Інтерактивні дошки дозволяють вчителям візуалізувати граматичні концепції, нові слова та інші мовні елементи. Зображення, діаграми та графіки можуть використовуватися для пояснення нового матеріалу, сприяючи кращому розумінню учнями.

2. Ігровий підхід: Використання ігор на інтерактивних дошках робить навчання англійської мови цікавим і захопливим. Ігри, такі як «Вісімка», «Відгадай слово», кросворди можуть бути використані для закріплення вивченого матеріалу, розвиваючи вміння учнів швидко визначати слова та їхні значення.

3. Використання мультимедіа: Інтерактивні дошки дозволяють включати в процес навчання різноманітні мультимедійні ресурси, такі як відео, аудіо та зображення [8; 17]. Це створює можливості для прослуховування аутентичних мовних зразків, перегляду коротких фільмів або використання аудіоуроків для розвитку навичок слухання та вимови.

4. Інтерактивні завдання та вправи: Вчителі можуть створювати інтерактивні завдання та вправи на інтерактивних дошках, щоб підвищити активність учнів. Наприклад, можна організувати гру «Правда-брехня» для вдосконалення навичок усного мовлення, чи створити вправу на з'єднання слів з їхніми визначеннями.

5. Взаємодія з учнями: Інтерактивні дошки дозволяють учням активно взаємодіяти з матеріалом. Вони можуть виходити до дошки, відповідати на питання, розміщати елементи на дошці чи навіть взаємодіяти з віртуальними завданнями.

6. Застосування віртуальних подорожей: Інтерактивні дошки можуть стати вікном у світ англomовних країн. Вчителі можуть організувати віртуальні подорожі, де учні вивчають не лише мову, але й культуру та традиції англomовних народів.

Інтерактивні дошки на уроках англійської мови стають необхідним інструментом для вчителів, які прагнуть зробити процес навчання цікавим та ефективним. Ці технології допомагають залучити учнів, сприяють їхній активній взаємодії з мовним матеріалом та сприяють загальному покращенню навичок вивчення англійської мови [12, с. 75].

Віртуальні реальності та онлайн-комунікація. Завдяки розвитку віртуальних технологій, стало можливим проводити віртуальні екскурсії в англomовні країни чи навіть викладати уроки віддалено через віртуальні платформи. Онлайн-комунікація, така як відеоконференції чи чати, дозволяють здобувачам освіти спілкуватися з носіями мови та з іншими учнями, поліпшуючи навички спілкування. З розвитком технологій, віртуальні реальності та онлайн-комунікація стають неабиякими інструментами для покращення якості навчання англійської мови [10; 26]. Вони не лише роблять процес вивчення цікавим, але і відкривають нові можливості для поглибленого розвитку мовних навичок та культурного розуміння [6]. Розглянемо, як можна використовувати ці технології на уроках англійської мови:

1. Віртуальні екскурсії: Використання віртуальної реальності дозволяє учням «відвідати» англomовні країни, досліджуючи їхню культуру, традиції та історію. Завдяки VR-екскурсіям, учні можуть потрапити в середовище, де англійська мова є єдиним засобом спілкування, що допомагає поглибити навички мовлення та розуміння [35].

2. Онлайн-комунікація з носіями мови: Віртуальна комунікація через онлайн-платформи, такі як Skype або Zoom, дозволяє учням спілкуватися з носіями мови з будь-якої точки світу [19]. Такий досвід не лише поліпшує навички говоріння, але й надає можливість вивчати різні акценти та варіанти вживання мови [42, с. 281].

3. Використання аудіо та відеоуроків: Онлайн-ресурси, які пропонують аудіо та відеоуроки, можуть бути використані для розвитку навичок слухання та розуміння [17]. Заняття, що базуються на реальних аудіозаписах та відеофрагментах, роблять навчання більш живим та актуальним [3; 40].

4. Віртуальні ігри та завдання: Віртуальні ігри, спрямовані на вивчення англійської мови, можуть бути ефективним засобом для зацікавлення учнів. Ігри можуть містити завдання на збагачення лексичного запасу, вивчення граматики та розвитку навичок читання, а також створювати ситуації для використання мови в реальних сценаріях [31].

5. Онлайн-дискусії та форуми: Створення онлайн-дискусій та форумів для обговорення тем англійською мовою стимулює писемне висловлювання та розвиток навичок аргументації [18]. Здобувачі освіти можуть обмінюватися думками, висловлювати свої думки та вчитися адекватно реагувати на інші точки зору.

6. Онлайн-проекти та співпраця: Віртуальні реальності та онлайн-комунікація можуть сприяти створенню спільних проєктів між учнями з різних країн. Спільна робота над проєктами сприяє розвитку мовленнєвих навичок та навичок співпраці.

Використання віртуальних реальностей та онлайн-комунікації на уроках англійської мови покращує процес вивчення мови, роблячи його більш доступним та цікавим. Розглянуті технології дозволяють здобувачам освіти поглибити свої навички та отримати реальний досвід використання англійської мови в різних контекстах.

Автоматизовані системи перевірки граматики та вимови. Інноваційні програми та інтернет-ресурси можуть автоматично перевіряти граматичні помилки та вимову. Такі інструменти дозволяють учням отримувати зворотний зв'язок миттєво, покращуючи їхні навички безпосередньо під час навчання.

Автоматизовані системи перевірки граматики та вимови можуть бути корисними інструментами на уроках англійської мови для здобувачів освіти різного рівня навчання. Ось деякі можливості та переваги таких систем:

Перевірка граматики:

– *Автоматизовані тестування:* Системи можуть надавати тести з різних граматичних тем для перевірки знань здобувачів освіти.

– *Корекція тексту:* Автоматизовані системи можуть виправляти граматичні помилки у написанні текстів здобувачами освіти, надаючи їм змогу покращувати письмові навички.

Перевірка вимови:

– *Функція вимови:* Деякі системи можуть надавати аудіопідказки та вправи для поліпшення вимови.

– *Розпізнавання мови:* Системи можуть аналізувати вимову здобувачів освіти та надавати фідбек для поліпшення вимови окремих звуків або слів.

Індивідуалізація:

– *Персоналізовані завдання:* Системи можуть створювати завдання, які враховують індивідуальні потреби та рівень знань кожного здобувача освіти.

– *Динамічна адаптація:* Системи можуть адаптувати рівень складності завдань в залежності від успіху учня, забезпечуючи оптимальний розвиток навичок.

Відстеження прогресу:

– *Аналіз результатів:* Вчителям можуть бути доступні звіти про прогрес кожного учня, що дозволяє їм ефективніше планувати уроки та надавати індивідуальну допомогу.

Мотивація:

– *Графічні елементи*: Використання графічних елементів, нагород та викликів може стимулювати учнів до активного навчання та покращення навичок.

Отже, практичне застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови відкриває перед учнями безліч можливостей для ефективного та захопливого вивчення англійської мови. Використання мобільних додатків, інтерактивних дошок, віртуальних реальностей та інших інструментів робить процес навчання більш доступним та цікавим. За допомогою цих технологій здобувачі освіти можуть не лише вдосконалювати свої навички, а й поглиблювати розуміння культури та мовленнєвих особливостей англомовних країн.

Проте важливо пам'ятати, що автоматизовані системи повинні бути доповненням до традиційних методів навчання та не можуть повністю замінити взаємодію вчителя та учня [41; 57]. Інтеграція цих систем може допомогти оптимізувати освітній процес та забезпечити більш ефективне вивчення мови.

2.3. Огляд інтернет-ресурсів для навчання англійської мови

Існує безліч інтернет-ресурсів, які можуть бути корисними для навчання англійської мови на різних рівнях, тому необхідно проаналізувати найбільш популярні з цих ресурсів (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Інтернет-ресурси для навчання англійської мови

№	Назва ресурсу	Тип	Особливості
1.	Duolingo https://www.duolingo.com	Мобільний додаток та вебсайт	Графічний та інтерактивний підхід до навчання, включаючи вправи на граматику, словниковий запас, та навіть вимову.
2.	BBC Learning English https://www.bbc.co.uk/learningenglish	Вебсайт, який пропонує аудіо та відеоматеріали для різних рівнів вивчення.	Актуальні новини, ігри, вправи для розвитку навичок читання, аудіювання та граматики.

3.	Memrise https://www.memrise.com/	Платформа для вивчення слів і фраз через візуальні картки та аудіо.	Використання методу повторення для закріплення словникового запасу, реальні розмови носіїв мови.
4.	Busuu https://www.busuu.com/	Мобільний додаток та веб-сайт.	Можливість вивчати мову та вправлятися в практиці з носіями мови через онлайн-спілкування.
5.	Cambridge English Online https://www.cambridgeenglish.org/learn-english/	Вебсайт з різноманітними ресурсами для вивчення англійської мови.	Навчальні вправи, відповіді на запитання, відмінні розділи для підготовки до іспитів.
6.	Quizlet https://quizlet.com/	Платформа для створення та використання електронних навчальних карток.	Інтерактивні картки для вивчення термінів, фраз та поповнення словникового запасу.
7.	EnglishClub https://www.englishclub.com/	Вебсайт із різноманітними розділами для вивчення англійської мови.	Граматика, вправи на слухання, ігри та форум для обговорення.
8.	TED-Ed https://ed.ted.com/lessons	Платформа для навчання на основі TED-відео.	Відео з субтитрами, питання та вправи для кожного уроку.

Джерело: сформовано автором.

Розглянемо більш детально можливості аналізованих ресурсів для вивчення англійської мови.

Duolingo – це популярний вебсервіс та мобільний додаток для вивчення різних мов. Ресурс був створений у 2011 році групою розробників під керівництвом Луїса фон Ан (Luis von Ahn) та Сергія Гевурці (Sergio Lerner).

Duolingo використовує групу методів для ефективного навчання мов. Курси на Duolingo базуються на інтерактивних вправах, що охоплюють різні аспекти вивчення мови, такі як граматику, лексику, читання, аудіювання та вимову. Duolingo використовує елементи гри та графіки для забезпечення зацікавленості користувачів та створення змагального середовища для вивчення.

Система також має функцію перевірки вимови, яка дозволяє учням тренувати свою вимову та отримувати зворотний зв'язок. Duolingo надає можливість вивчати мову через мобільний додаток, що робить навчання більш гнучким та доступним у будь-якому місці [4, с. 35]. Багато з основних функцій

Duolingo є безплатними, хоча також існує преміумваріант з додатковими можливостями.

Duolingo виявився популярним серед тих, хто вивчає мови для різних цілей, від початкового рівня до вдосконалення вже наявних навичок.

Використання застосунку Duolingo на уроках англійської мови може бути досить простим і ефективним. Ось кроки, які можна виконати для ефективного використання Duolingo:

- Завантажте та встановіть застосунок Duolingo з відповідного магазину додатків для вашого пристрою (App Store для iOS або Google Play для Android).

- Після встановлення запустіть застосунок та створіть обліковий запис або увійдіть за допомогою наявного облікового запису.

- Оберіть англійську мову як мову, як таку, що хочете вивчати.

- Оцініть рівень англійської мови учнів, обираючи відповідні уроки для початківців, середнього рівня або високого рівня.

- Учні мають регулярно виконувати уроки.

- Спробуйте різноманітні режими вивчення, такі як «Картки», «Тест», «Співпадіння» та інші, для розвитку різних навичок.

- Активно використовуйте аудіовізуальні матеріали для поліпшення вимови та розуміння на слух.

- Використовуйте можливості спілкування з іншими користувачами Duolingo для практики розмовних навичок.

- Встановіть собі цілі та регулярно відстежуйте свій прогрес за допомогою вбудованих інструментів статистики.

Duolingo дозволяє гнучко вивчати англійську мову, надаючи різноманітні матеріали та інструменти для ефективного навчання.

BBC Learning English – це ініціатива Британського вітчизняного обслуговування BBC, яка надає різноманітні ресурси для навчання англійської мови. Цей ресурс є важливим інструментом для тих, хто хоче поліпшити свої

навички англійської мови на різних рівнях вивчення. Ось деякі ключові особливості BBC Learning English. Ресурс пропонує велику кількість аудіо та відеоматеріалів, які включають новини, інтерв'ю, та інші реальні ситуації для покращення навичок аудіювання та вимови. Є розділи, присвячені граматиці та вправам, які допомагають користувачам закріплювати та розширювати свої граматичні знання.

Спеціальні рубрики й новини допомагають вивчати актуальний лексичний запас та розуміти мовлення носіїв мови в реальних ситуаціях. Представлені віртуальні уроки, які охоплюють широкий спектр тем та тематик, включаючи бізнес, культуру, подорожі тощо.

Ресурс також використовує графічні елементи та інтерактивні вправи для зрозуміння та запам'ятовування матеріалу. Основний метод вивчення полягає в використанні електронних карток, які містять слова, фрази або інші елементи для вивчення. Картки можуть містити зображення, аудіо та інші елементи.

На ресурсі є розділ для вчителів з матеріалами та порадами щодо використання ресурсів BBC Learning English у класі.

Варто зазначити, що BBC Learning English є доступним онлайн та надається безплатно, що робить його доступним для широкої аудиторії.

Використовувати застосунок BBC Learning English на уроках англійської слід дотримуючись деяких порад.

- Завантажте застосунок BBC Learning English з відповідного магазину додатків на вашому пристрої та встановіть його.

- Застосунок має різні розділи, такі як «Courses» (Курси), «News Review» (Огляд новин), «Grammar & Vocabulary» (Грамматика та словник), «Pronunciation» (Вимова) та інші. Оберіть розділ, який відповідає потребам ваших учнів та рівню володіння мовою.

- Використовуйте розділи «Grammar & Vocabulary» для викладання нових граматичних правил, лексики та виконання учнями відповідних вправ.

– Розділи з відео та аудіоматеріалами, такі як «6 Minute English» чи «The English We Speak» допомагають розвивати навички розуміння на слух, вимову та вивчення фраз та виразів.

– В розділі «Courses» ви можете знайти різні курси для різних рівнів вивчення. Беріть участь у курсах, щоб систематично покращувати свої навички.

– Розділ «News Review» дозволяє слухати короткі новини та вивчати вживання актуальної лексики.

– Розділ «Pronunciation» допоможе поліпшити вимову англійських звуків та слів.

– Використовуйте різноманітні ресурси, такі як «Quizzes» (Тести) та «Games» (Ігри), для додаткової практики та мотивації.

– Віддавайте перевагу регулярному використанню застосунку, щоб практикувати мову систематично та досягати сталого прогресу.

BBC Learning English надає багато різноманітних матеріалів, які можна використовувати для різних аспектів викладання вивчення англійської мови.

Memrise – це освітній ресурс, який спеціалізується на вивченні мов та різноманітних предметів через використання електронних навчальних карток. Платформа пропонує інтерактивний підхід до вивчення, використовуючи метод повторення та геотеми.

Memrise використовує метод повторення для закріплення вивченого матеріалу. Система визначає, коли учню слід повторити вивчений матеріал для оптимального запам'ятовування. Картки можуть містити аудіовимову слів або фраз для поліпшення навичок вимови. Також використовуються візуальні елементи для асоціації та запам'ятовування.

Платформа дозволяє користувачам створювати власні навчальні матеріали, а також співпрацювати у групах для вивчення та обміну досвідом. Memrise пропонує курси для вивчення різних мов, а також інших предметів, таких як наука, історія, музика та інші. Є мобільний додаток для Memrise, що

дозволяє користувачам вчитися в дорозі та використовувати платформу на різних пристроях.

Memrise використовує технології повторення та гейміфікації для поліпшення запам'ятовування та розширення словникового запасу. Кілька порад, як використовувати застосунок Memrise на уроках англійської мови:

- Завантажте застосунок Memrise з відповідного магазину додатків на вашому пристрої (App Store для iOS або Google Play для Android) і встановіть його.

- Після встановлення запустіть застосунок та створіть обліковий запис або увійдіть за допомогою наявного облікового запису.

- Оберіть курс англійської мови, який цікавий учням або відповідає їхньому рівню володіння мовою. Memrise має різні курси для початківців, середнього та високого рівня.

- Виконуйте картки, які включають слова, фрази та вирази англійською мовою. Практикуйте аудіо, вимову та визначення.

- Memrise використовує техніку повторення, що допомагає учням підтримувати активне навчання та вдосконалювати запам'ятовування матеріалу.

- Вивчайте слова та вирази за темами, щоб полегшити їхнє запам'ятовування та використання в певних ситуаціях.

- Використовуйте аудіофайли для практики вимови та навчання правильної інтонації.

- Memrise пропонує різні гейміфіковані елементи, такі як змагання та виклики, що можуть стимулювати мотивацію здобувачів освіти.

Memrise може бути ефективним інструментом для вивчення англійської мови, особливо для тих, хто шукає інтерактивний та гейміфікований підхід до навчання. Memrise може бути використаний як початковий ресурс для вивчення нових слів і фраз, а також для систематичного повторення та закріплення навичок.

Busuu – це онлайн-платформа для вивчення мов, яка дозволяє користувачам здобувати освіту та тренуватися в мовах через віртуальну спільноту носіїв мови. Платформа створена компанією Busuu Ltd. та запущена у 2008 році. Основна ідея Busuu полягає в тому, щоб надати можливість вивчати мови шляхом комунікації з реальними людьми. Busuu пропонує можливість спілкуватися з носіями мови, що дозволяє користувачам отримувати практичний досвід та покращувати вимову й розуміння мови.

Платформа пропонує курси для вивчення різних мов, включаючи популярні мови, такі як англійська, іспанська, французька та інші. Кожен курс охоплює граматику, лексику та розмовні навички. Busuu надає можливість вивчати мови на різних рівнях, від початкового до просунутого. Кожен рівень охоплює відповідні завдання та вправи. Платформа пропонує різноманітні вправи та тести для закріплення матеріалу та визначення рівня знань.

Busuu має мобільний додаток, що дозволяє користувачам вчитися в дорозі та використовувати платформу на різних пристроях. Користувачі можуть відстежувати свій прогрес, отримувати звіти та отримувати зворотний зв'язок щодо своїх навичок. Busuu став популярним серед тих, хто цікавиться активним вивченням мов та бажає взаємодіяти з носіями мови для покращення своїх навичок.

Quizlet – це онлайн-платформа, яка дозволяє користувачам створювати, ділитися та вивчати електронні навчальні картки. Заснована у 2005 році Андреем Нгуєном, Quizlet став популярним інструментом для самостійного навчання та підготовки до тестів та іспитів. Користувачі можуть створювати власні навчальні картки, де одна сторона картки містить питання або термін, а інша – відповідь або визначення.

Quizlet дозволяє користувачам робити свої матеріали публічними або приватними. Публічні матеріали можуть бути доступні для інших користувачів для використання та вивчання. Платформа пропонує різні режими вивчення, такі як «Картки», «Тест», «Співпадіння», «Правопис» та «Вигравай», для того, щоб навчання було різноманітним та ефективним.

Картки можуть включати зображення та аудіофайли, що робить навчання більш варіативним та цікавим.

Пропонується мобільний додаток Quizlet для зручного вивчення на різних пристроях. Користувачі можуть створювати колекції навчальних матеріалів та приєднуватися до груп для спільного навчання.

Quizlet став важливим інструментом для навчання та самостійної підготовки, зокрема для учнів, вчителів та тих, хто шукає ефективні методи вивчення англійської мови.

EnglishClub – це вебсайт, який надає різноманітні ресурси для навчання англійської мови. Заснований у 1997 році, EnglishClub вирізняється своєю довгою історією та широким спектром навчальних матеріалів. Основна мета вебсайту – надати безплатні та доступні ресурси для вивчення англійської мови на різних рівнях.

Вебсайт містить розділи, присвячені граматиці, де користувачі можуть знайти пояснення правил, приклади та вправи для закріплення матеріалу. EnglishClub пропонує словник з поясненнями та прикладами вживання слів, а також аудіовимовою.

Існують розділи для вправ на читання та аудіювання, включаючи аудіотекстові ігри та вправи для розвитку навичок читання. EnglishClub пропонує вправи для вивчення та розширення словникового запасу англійської мови. Є форум, де користувачі можуть обговорювати питання з мови, ділитися досвідом та допомагати один одному.

EnglishClub має окремий розділ для вчителів, де надаються різноманітні ресурси та поради щодо навчання англійської мови. EnglishClub може бути корисним ресурсом для тих, хто вивчає англійську мову як другу мову, надаючи широкий спектр матеріалів для різних аспектів вивчення.

TED-Ed – це освітня ініціатива, яка виникла на основі TED (Technology, Entertainment, Design), відомого світового ресурсу для доповідей та ідей.

TED-Ed спеціалізується на створенні та поширенні коротких відеоуроків (TED-Ed Lessons), які призначені для стимулювання та підтримки самостійного навчання.

TED-Ed Lessons: Це короткі відеоуроки, які поєднують анімацію, аудіо та текст, щоб пояснити складні концепції та ідеї в простий і зрозумілий спосіб. Уроки створюються спільнотою вчителів та експертів.

TED-Ed Original Lessons: Оригінальні відеоуроки, створені спеціально для TED-Ed залученими експертами та викладачами.

TED-Ed Clubs: Ініціатива, яка дозволяє учням створювати свої власні TED-Ed Clubs, де вони можуть обговорювати важливі теми та працювати над проектами разом.

TED-Ed надає різноманітні ресурси для вчителів, включаючи плани уроків, завдання та інструменти для створення власних відеоуроків. Платформа також пропонує можливість створення персоналізованих уроків та використання їх для навчання. TED-Ed створює глобальну спільноту вчителів та учнів, які можуть обмінюватися ідеями та розглядати важливі питання. TED-Ed розширює концепцію TED на область освіти, роблячи знання більш доступним та цікавим для широкої аудиторії.

Для успішного використання за стосунку на уроках англійської мови слід враховувати деякі рекомендації:

– Вибирайте відео на TED-Ed, яке відповідає вашій темі вивчення або темі, яка цікавить учнів. TED-Ed має широкий спектр тематик, від науки та технологій до літератури та історії.

– Перед переглядом відео введіть важливі слова та вирази, які можуть бути використані в презентації. Після перегляду відео обговоріть значення та використання цих слів.

– Створіть питання для обговорення на основі відео. Ці питання можуть стосуватися вмінь розуміння на слух, основних ідей відео або особистого враження від презентації.

– Відтворіть відео та дозвольте учням активно слухати та звертати увагу на важливі моменти. Після цього проведіть обговорення або групові дискусії.

– Створіть аркуші для роботи з відео, де учні можуть відзначити основні ідеї, складні слова, або висловлювати власні думки та питання.

– Запропонуйте учням створити власні невеликі презентації на основі інформації, яку вони взяли з TED-Ed відео. Це сприятиме розвитку навичок публічного виступу.

– Створіть питання для домашнього завдання, які пов'язані з відео. Це може включати додаткові дослідження або написання коротких есе на основі обговорених тем.

– Перевірте розділ «Additional Resources» на вебсайті TED-Ed, де можна знайти додаткові матеріали та завдання.

– Пропонуйте учням створювати групові проекти або презентації на основі тем, представлених у TED-Ed відео.

– Підкресліть важливі питання, які потребують додаткового дослідження, щоб стимулювати самостійне вивчення.

Використання TED-Ed може зробити уроки цікавими та взаємодійними, а також сприяти розвитку мовних навичок учнів.

Слід згадати також про ресурси, які допоможуть вчителям підготувати різноманітні завдання для контролю засвоєння навчального матеріалу.

Proprofs (<https://www.proprofs.com>) готує тести, які можна поділити на такі групи:

- запропонувати на вибір один або кілька варіантів;
- заповнити пропущене слово;
- написати розгорнуту відповідь.

Proprofs дає змогу додавати в завдання текстовий документ, презентацію, файл PDF, зображення, аудіо та відеофайли. Після роботи над тестом можна залишити його в загальному доступі. Ресурс є безплатним, однак його можливості розширюються в платних тарифах. Вчителям слід

скористуватися тарифами Basic та Professional. Перший пропонує основні можливості ресурсу та надає змоги створити необмежену кількість тестових документів; а другий – об'єднувати здобувачів освіти в закриті групи.

Ресурс Kahoot! (<https://kahoot.com>) надає можливості давати навчальний матеріал у вигляді опитувань та тестів. Kahoot! призначений для навчання в класі – вчитель демонструє матеріал на екрані, здобувачі освіти при цьому відповідають на запитання, обговорюють інформацію, застосовуючи браузері на Android, iOS, Windows Phone. Для входу в віртуальну класну кімнату, здобувачі освіти мають ввести код, котрий надішле вчитель. Ресурс показує, як відповідали на запитання студенти, або може будувати діаграми успішності здобувачів. Окрім того, учні можуть самі стежити за власними досягненнями в спеціальних таблицях.

Сервіс ClassMarker (<https://www.classmarker.com>) дозволяє провести опитування, застосовуючи різноманітні формати відповідей, а також есе. Спочатку вчителю необхідно створити віртуальний клас та повідомити запрошення-коди здобувачам освіти. ClassMarker зберігає результати всіх тестів, створивши статистику успішності. Безплатний варіант цього сервісу пропонує створити близько 100 тестів, більше – за платний тариф.

Plickers (<https://www.plickers.com>) – мобільний додаток для вчителів. Він допомагає проводити опитувати здобувачів освіти на уроках. Учні отримують спеціальні бланки з варіантами відповідей. Даючи відповіді на запитання, учні підіймають потрібні картки, які викладач сканує камерою смартфона. Цей додаток дає змогу аналізувати результати одного учня або ж прослідкувати статистику всієї групи. Plickers працює на Android та iOS, і є безплатним.

Easy Test Maker дозволяє створювати вправи, у яких потрібно вибрати правильні та хибні твердження. Вчителі можуть форматувати тексти читання на планшеті або завантажити для зручності в інших форматах, щоб провести тестування в більш звичному та традиційному для учнів форматі. Аналізований сервіс вмє перемішувати запитання та відповіді, щоб здобувачам освіти було складніше списувати.

Слід зазначити, що ці ресурси можуть бути використані як самостійні, так і як доповнення до традиційних методів навчання англійської мови. Залежно від рівня володіння мовою учнів та їхніх конкретних потреб, можна вибрати ті ресурси, які найкраще підходять для конкретного уроку.

Висновки до розділу II

Дослідження можливостей навчання англійської мови засобами інформаційних технологій вказують на низку важливих висновків.

У ході аналізу досліджуваного матеріалу було встановлено, що інформаційні технології роблять доступ до різноманітних ресурсів для вивчення англійської мови широким і доступним. Онлайн-платформи, додатки та вебсайти дозволяють здобувачам освіти вивчати мову у будь-який зручний для них час і у будь-якому місці.

З'ясовано, що багато з інструментів для навчання англійської мови використовують інтерактивні елементи та гейміфікацію для створення зацікавленості та мотивації у здобувачів освіти, що може поліпшити ефективність навчання.

Інформаційні технології дозволяють учням вивчати англійську мову за власним графіком. Можливість доступу до матеріалів у будь-який час робить навчання більш гнучким. Багато платформ використовують алгоритми та індивідуалізовані підходи до навчання, надаючи здобувачам освіти персоналізовані уроки та завдання з урахуванням їхніх потреб та рівня вивчення. Використання аудіо, відео та інших мультимедійних засобів поліпшує вивчення вимови, розуміння на слух та вивчення нових слів у контексті.

Зі свого боку, онлайн-спільноти та можливості співпраці дозволяють учням спілкуватися з носіями мови та іншими учнями, що покращує навички спілкування.

Узагальнюючи, слід зазначити, що загальною тенденцією є те, що інформаційні технології інтегруються в освітній процес, роблячи його більш ефективним, цікавим та доступним для різних категорій здобувачів освіти.

У наступному розділі ми розглянемо застосування інформаційних технологій з метою виявлення їх дієвості експериментальним шляхом у навчанні лексики та граматики англійської мови у п'ятому класі.

РОЗДІЛ III. ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА «ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ОВОЛОДІННЯ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНИМ МАТЕРІАЛОМ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ШКОЛІ»

Для того, щоб з'ясувати дієвість інформаційних технологій у підвищенні рівня володіння лексико-граматичним матеріалом на уроках англійської мови, нами було проведено експеримент, що складався з констатуючого, формуючого та підсумкового етапів. Дослідження проводилося на базі КЗ «Сахновщинський ліцей №2» в смт Сахновщина Харківської області з учнями 5-А класу (25 здобувачів середньої освіти). Перебіг та результати дослідження викладено у цьому розділі магістерської роботи.

3.1. Діагностика початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом (констатуючий експеримент)

Діагностика початкового рівня володіння лексико-граматичним матеріалом англійської мови була проведена шляхом констатуючого експерименту, де вивчалися базові знання учнів.

Як зазначають методисти галузі викладання іноземних мов, лексичні тести з іноземної мови проводяться з кількох цілей:

1. Оцінка рівня словникового запасу: лексичні тести дозволяють вчителю зрозуміти, наскільки широкий словниковий запас учнів по вивчених темах та категоріях.

2. Визначення ступеня розуміння та використання слів у контексті: такі тести можуть містити завдання, де учні повинні використовувати слова у реченнях або вказувати на їхні значення в конкретних ситуаціях.

3. Перевірка вивченої лексики за певний період: вчителі можуть використовувати лексичні тести, щоб перевірити, наскільки добре учні засвоїли лексичні одиниці, які вони вивчали за певний період часу.

4. Оцінка готовності до нового матеріалу: Результати лексичного тесту можуть також слугувати вчителю інформацією про готовність учнів до нового лексичного матеріалу, який буде вивчатися.

5. Підготовка до розмовної діяльності:

6. Лексичні тести можуть включати завдання, що допомагають учням підготуватися до розмови на певну тему, використовуючи вивчену лексику.

7. Визначення індивідуальних потреб та розвитку:

8. Результати тесту можуть допомогти вчителю визначити індивідуальні потреби учнів та розробити подальший план навчання.

Лексичні тести є важливим інструментом для оцінки та удосконалення лексичних навичок учнів, сприяючи їхньому успішному вивченню іноземної мови.

Пропонуємо декілька завдань, які використовувалися в лексичних тестах та були проведені з учнями 5-А класу (25 здобувачів середньої освіти) КЗ «Сахновщинський ліцей №2» в смт Сахновщина Харківської області протягом першого семестру (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Завдання, які використовувалися в лексичних тестах

Лексичний тест: «Everyday Life»		
Частина 1: Виберіть правильне слово (Choose the correct word):	Частина 2: Заповніть пропуски правильним словом (Fill in the blanks with the correct word):	Частина 3: Виберіть правильний переклад (Choose the correct translation):
1. I have a pet _____ named Max. a) fish b) chair c) rain 2. My favorite color is _____. a) music b) green c) fast 3. In the morning, I brush my _____. a) teeth b) clouds	1. I eat _____ for breakfast. a) clouds b) cereal c) jump 2. The capital of France is _____. a) pizza b) Paris c) dance 3. We play _____ in the park. a) elephant b) games	1. Book a) Книга b) М'яч c) Сонце 2. Summer a) Зима b) Літо c) Дощ 3. Computer a) Комп'ютер b) Машина c) Океан 4. Friend a) Дерево

c) tree 4. We go to school to _____. a) swim b) learn c) sleep 5. My birthday is on the _____ of May. a) elephant b) second c) moon	c) pillow 4. My mom cooks delicious _____ for dinner. a) clouds b) spaghetti c) run 5. I ride my _____ to school every day. a) rocket b) bicycle c) sing	b) Друг c) Хмара 5. Homework a) Домашня робота b) Подорож c) Сніг
---	--	--

Джерело: розроблено автором.

Іншими словами, учні вже мали навички виконання подібних тестів, тому для нашого експерименту ми використали такі тести для перевірки знання лексичного матеріалу:

Тест 1: Виберіть правильне слово, щоб заповнити пропуск.

1. My sister is a talented _____.

- a) dancer
- b) painting
- c) singing
- d) writing

2. The cat is hiding _____ the bed.

- a) on
- b) at
- c) under
- d) between

3. We had a picnic in the _____.

- a) classroom
- b) park
- c) library
- d) hospital

4. Birds build nests in the _____.

- a) sky
- b) river
- c) trees
- d) ocean

5. I love to eat _____ for breakfast.

- a) tea
- b) cereal
- c) ice cream
- d) spaghetti

Тест 2: З'єднайте слова із відповідними їх значеннями.

1. Elephant:	a) a large vehicle for carrying goods
2. School:	b) a big mammal with a long trunk
3. Bus:	c) a place where students learn
4. Ocean:	d) a body of saltwater
5. Teacher:	e) a person who helps students learn

Тест 3: Оберіть синонім до поданого слова.

Happy:

a) sad	b) excited	c) tired	d) hungry

Smart:

a) foolish	b) clever	c) lazy	d) weak

Brave:

a) scared	b) shy	c) courageous	d) lazy

Fast:

a) slow	b) quick	c) small	d) long

Bright:

a) dark	b) dim	c) intelligent	d) dull

Тест писали 22 учня з 25, оскільки троє хворіли і не відвідували школу. За результатами тесту 4 учня отримали 10 балів, 5 – 9 балів, 6 – 8 балів, 5 – 7 балів, 2 – 6 балів. Найбільше помилок учні зробили у Тесті 1 з вибором відповідних прийменників та у Тесті 3 з вибором синоніма до слів *smart* та *brave*. Ці факти були враховані під час роботи над помилками та у подальшому навчанні англійської мови. Нами було зосереджено увагу на вживанні прийменників та на значеннях прикметників.

Грамотичні тести з англійської мови у п'ятому класі проводилися з різними цілями:

1. Оцінка рівня володіння граматикою: грамотичний тест дозволяє вчителю визначити, наскільки добре учні розуміють та використовують вивчені грамотичні конструкції.

2. Перевірка правильності використання грамотичних структур: такий тест дозволяє перевірити, чи правильно учні застосовують грамотичні правила у писемному та усному мовленні.

3. Визначення необхідності додаткового вивчення матеріалу: результати грамотичного тесту можуть слугувати вказівником для вчителя щодо того, які аспекти граматики потребують додаткового вивчення та вдосконалення.

4. Визначення потреб у подальшому навчанні: грамотичні тести можуть допомагати вчителю визначити, наскільки глибоко учні засвоїли грамотичний матеріал та які аспекти потребують більшої уваги.

5. Підготовка до мовних навичок: результати грамотичного тесту можуть бути використані для підготовки учнів до вивчення нових мовних структур та розвитку їхніх грамотичних навичок.

6. Оцінка письмових та усних навичок: грамотичний тест може включати завдання, які оцінюють здатність учнів правильно використовувати грамотичні конструкції в письмовому та усному мовленні.

Отже, грамотичні тести є важливим інструментом для визначення рівня засвоєння грамотичних правил та визначення дальших кроків у навчанні англійської мови.

Наведемо приклади завдань граматичних тестів, які були запропоновані учням п'ятого класу протягом першого семестру навчання:

Завдання 1: Оберіть правильне слово, щоб закінчити речення.

1. My brother _____ playing football in the park.
a) am b) is c) are
2. They _____ a picnic last Sunday.
a) has b) have c) had
3. She _____ a beautiful song yesterday.
a) sings b) sing c) sang

Завдання 2: Поставте дієслово в дужках у правильну форму (Present Simple чи Past Simple).

1. We usually (go) _____ to the beach in the summer.
2. Last night, she (watch) _____ a movie with her friends.
3. They always (play) _____ tennis after school.

Завдання 3: Вставте або пропустіть артикль перед іменником у реченні.

1. I saw _____ interesting movie yesterday.
2. She wants to be _____ astronaut when she grows up.
3. There is _____ old castle on the hill.

Завдання 4: Виправте граматичні помилки у кожному з наведених речень.

1. I don't likes ice cream.
2. He goed to the store yesterday.
3. My sister don't have a pet.

Ці завдання допомогли учням закріпити основні граматичні структури англійської мови та розвинути навички правильного вживання граматичних конструкцій. Запропоновані тести можна адаптувати залежно від конкретного матеріалу, який вивчається в класі, та від рівня учнів.

Для нашого експерименту ми використали такі тести для перевірки знання граматичного матеріалу:

Завдання 1: Оберіть правильну форму дієслова «to be» для кожного речення.

1. I _____ a student.
 - a) am
 - b) is
 - c) are
2. They _____ at the park yesterday.
 - a) am
 - b) was
 - c) were
3. She and I _____ best friends.
 - a) is
 - b) are
 - c) om

Завдання 2: Вставте відповідний артикль (a, an, the) перед іменником або пропустіть його, якщо артикль не потрібен.

1. I saw _____ elephant at _____ zoo.
2. She wants to be _____ actress.
3. We had _____ amazing time at _____ beach last weekend.

Завдання 3: Поставте слово в дужках у правильну форму дієслова (Present Simple чи Past Simple).

1. Yesterday, he (play) _____ basketball with his friends.
2. Cats usually (sleep) _____ a lot during the day.
3. We (visit) _____ our grandparents last summer.

Завдання 4: З'єднайте дві частини речення, використовуючи відповідні з'єднувальні слова.

1. She likes playing tennis. She doesn't like playing football.
She likes playing tennis, _____ she doesn't like playing football.
2. They went to the zoo yesterday. They saw lions and tigers.
They went to the zoo yesterday _____ they saw lions and tigers.
3. I have a cat. My friend has a dog.
I have a cat, _____ my friend has a dog.

Наведений граматичний тест писали 24 учня з 25, оскільки один здобувач середньої освіти захворів і не відвідував школу. За результатами тесту 1 учень отримав 11 балів, 2 – 10 балів, 4 – 9 балів, 7 – 8 балів, 3 – 7 балів, 4 – 6 балів, 3 – 5 балів. Найбільше помилок учні (95%) зробили у Завданні 3, тобто заплуталися із формами дієслів. Майже не було зроблено помилок у Завданні 4 (лише два учня припустилися помилок), жодної помилки не було зроблено у Завданні 1. Ми врахували результати граматичного тесту та додатково попрацювали з учнями над часами.

Безперечно, що рівень знань учнів можна перевіряти не лише за допомогою тестів, однак для максимальної об'єктивності ми вибрали саме таку форму проведення констатуючого експерименту.

Протягом семестру ми використовували для визначення рівня оволодіння навчальним матеріалом й інші завдання. Наприклад, говоріння, під час якого учні розповідали про себе, своїх друзів, свої уподобання, свій день, свою школу тощо. Ми спостерігали за їхнім висловлюванням, вживанням базових лексичних одиниць та граматичних структур.

Також проводився контроль читання, під час якого учні 5-го класу отримували короткий текст на тему, яка вже була їм відома, та який відповідає рівню учнів та містить лексику та граматичні структури, які вони вивчили. Після читання здобувачі освіти відповідали на питання щодо змісту тексту.

Під час контролю письма учні отримували завдання з написання короткого листа про те, що учень робить у свій звичайний день. / протягом тижня / на вихідних, використовуючи вивчену лексику та граматику.

Для контролю аудіювання обирались аудіозаписи з простими діалогами, які відповідали їхньому рівню знань. Після прослуховування аудіотексту учні відповідали на запитання про слухане або інсценували схожі ситуації.

Ці завдання дозволяють оцінити базові навички учнів у володінні лексико-граматичним матеріалом та визначити ключові аспекти, які потребують уваги та вдосконалення. При цьому завдання повинні відображати вивчений матеріал, бути доступними для учнів та допомагати визначити їхні можливості та потреби у вивченні англійської мови.

3.2. Застосування інформаційних технологій в освітньому процесі (формуючий експеримент)

Мета нашого магістерського дослідження полягає в тому, щоб прослідкувати та підтвердити або спростувати користь та дієвість застосування інформаційних технологій в освітньому процесі, зокрема у викладанні англійської мови у п'ятому класі.

У попередніх розділах нашої магістерської розвідки ми окреслили характеристики та можливості найбільш популярних інформаційних технологій у викладанні іноземних мов. Однак, слід зазначити, що обираючи певний освітній ресурс, необхідно враховувати й вік учнів. З власного досвіду, можемо зазначити, що для учнів п'ятого класу найулюбленішим сервісом став *Wordwall*. Ми це пов'язуємо з тим, що цей сервіс пропонує динамічні та яскраві вправи, і що важливо для дітей цього віку, то це те, що вони можуть змагатися у швидкості виконання вправ та посідати призові місця при

правильному їх виконанні. Дух змагання є значним мотиватором у вивченні англійської мови.

Wordwall є інтерактивною платформою для створення освітніх ігор та активностей. Зазвичай такі ресурси надають можливість вчителям створювати власні електронні ресурси для навчання, використовуючи слова, картини, тестові питання та інші елементи.

Основні функції, які може надавати подібний освітній ресурс:

- Створення інтерактивних групових ігор. Вчителі можуть створювати різноманітні ігри, такі як кросворди, гравець «Hangman», змагання на швидкість, пазли та інші.

- Використання мультимедійних елементів. Можливість додавання зображень, аудіо та відеоматеріалів для покращення розуміння та запам'ятовування матеріалу.

- Автоматичне оцінювання. Платформа дозволяє автоматично оцінювати відповіді учнів та надає звіти вчителям.

- Можливості спільної роботи. Учні можуть брати участь у навчанні через інтернет та брати участь у спільних інтерактивних завданнях.

- Онлайн доступ. Зручний доступ до ресурсів з будь-якого пристрою з інтернет-підключенням.

З огляду на вищезазначене, для нашого формуючого експерименту ми обрали інтерактивну платформу Wordwall для роботи над лексичним матеріалом з теми *Weather* та для відпрацювання безособових речень, а також для визначення частин мови в англійській, адже з досвіду з'ясувалося, що учні мають складнощі з визначенням частини мови, тому плутають вживання слів, наприклад, *sun* та *sunny*.

Першим кроком для відпрацювання лексики з теми *Weather* було завдання на відповідність слова малюнку (Quiz). Квізи можуть мати різноманітні формати, такі як питання з вибором, правда/неправда, з'єднання слово-значення та інші, що дозволяє використовувати різні методи вивчення та оцінки. Квізи допомагають розвивати когнітивні навички, такі як логічне

мислення, увага до деталей та аналітичні здібності. Такий вид завдання може бути цікавим та захопливим, що сприяє підвищенню мотивації до вивчення мови. Різноманітні формати питань та завдань допомагають утримувати інтерес учнів. Квізи можуть бути проведені швидко, що робить їх ефективними для коротких сесій вивчення або повторення, наприклад, перед тестами.

Окрім того, учні можуть самостійно перевіряти свої знання та визначати, на яких аспектах мови їм слід ще працювати. Це сприяє самооцінці та саморегуляції. Квізи дозволяють учням повторювати вивчені слова та закріплювати їх у пам'яті, адже повторення є ключовим елементом вивчення мови.

Ви використали квіз, представлений на скріншоті (рис. 3.1).

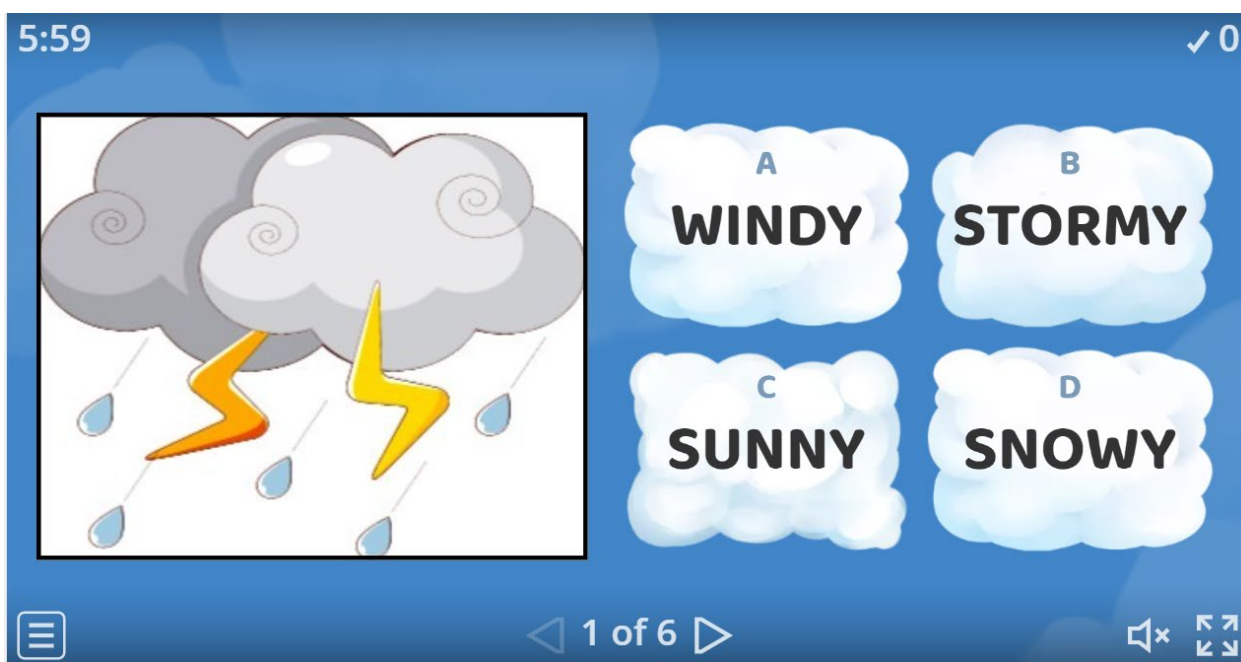

Рис. 3.1. Квіз

Джерело: <https://wordwall.net/resource/12400280/weather>.

Виконуючи наступне завдання (Random cards), учні мають назвати погодні явище або явище природи без опори на слова, як це було запропоновано у першому завданні.

Загалом, використання «випадкових карток» (Random cards) є ефективним методом для вивчення лексики з кількох причин:

- Диверсифікація матеріалу. Випадкові картки можуть містити різні слова та фрази, що дозволяє уникнути монотонності та забезпечити різноманітність вивчення лексики.

- Навчання різнобічності. Завдяки випадковому вибору слів, учні можуть вивчати лексику різних тем і груп, що сприяє глибокому та комплексному засвоєнню мовного матеріалу.

- Активне відтворення. Учні можуть використовувати випадкові картки для активного відтворення слів, тобто вимовляти, використовувати в реченнях чи писати визначення. Це допомагає зміцнити вивчений матеріал.

- Персоналізація навчання. Якщо використовувати картки, створені самим учнем чи вчителем, це дозволяє персоналізувати матеріал, роблячи його більш відповідним конкретним потребам та інтересам учнів.

- Тренування кількох навичок одночасно. Використання випадкових карток може охоплювати різні види завдань, такі як визначення слова, переклад, складання речень тощо, що дозволяє тренувати кілька навичок одночасно.

- Створення атмосфери гри. Випадкові картки можуть викликати інтригу і цікавість, оскільки учні ніколи не знають, які слова або теми з'являться далі. Це може робити процес вивчення більш захопливим.

Регулярність навчання. Використання випадкових карток можна легко інтегрувати в щоденну практику, створюючи регулярний графік вивчення лексики.

Таким чином, «випадкові картки» можуть бути важливим інструментом для ефективного та зацікавленого вивчення лексики.

Для відпрацювання та для закріплення лексичного матеріалу ми застосовували гру, що представлена на скріншоті (рис. 3.2).

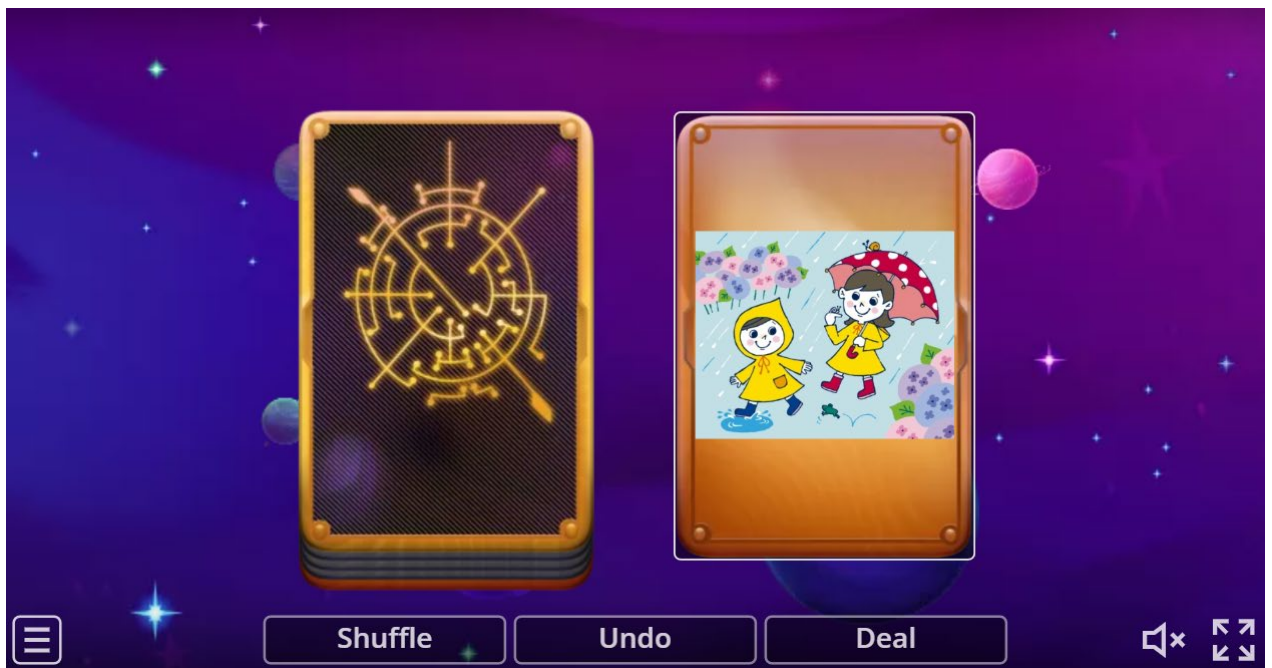

Рис. 3.2. Для відпрацювання та для закріплення лексичного матеріалу
Джерело: <https://wordwall.net/resource/4784557/weather>.

Слід зазначити, що використання анаграм (слів, утворених з тих самих літер) також має кілька корисних аспектів для вивчення лексики:

- Активне мислення. Розгадування анаграм вимагає від учнів активного мислення та обробки лексичної інформації. Учасники повинні розглядати літери та створювати нові слова, що сприяє активізації мовних навичок.
- Розширення словникового запасу. Анаграми можуть містити слова, які необов'язково входять в базовий словниковий запас, що розширює знання учнів та допомагає їм вивчати нові слова та фрази.
- Навчання контекстуального значення. Учні повинні розуміти, як контекст використання слова впливає на його анаграму. Це сприяє розвитку навичок розуміння слова в різних контекстах.
- Тренування орфографії та граматики. Розгадування анаграм охоплює правильне вживання літер та відповідність граматичним правилам, що допомагає у тренуванні орфографії та граматичних навичок.

– Стимулювання творчого мислення. Вирішення анаграм може бути творчим процесом, оскільки учасники можуть використовувати свою уяву та експериментувати з різними комбінаціями літер.

– Розважальний характер. Анаграми можуть додати елемент гри та розваги до процесу вивчення, що робить його більш захоплюючим та цікавим для учнів.

– Варіативність завдань. Анаграми можна використовувати для навчання різних тем та лексичних груп, а також для різних рівнів вивчення мови.

Використання анаграм в класі чи під час самостійного вивчення може бути ефективним засобом стимулювання та поліпшення лексичних навичок учнів.

У нашому випадку нижченаведена анаграма спрямована на тренування орфографії, оскільки під час підсумкового експерименту учням необхідно буде вписувати в тесті правильні слова (рис. 3.3).

Рис. 3.3. Анаграма, яка спрямована на тренування орфографії

Джерело: <https://wordwall.net/resource/36119423/spelling/weather-vocabulary-anagram>.

Особливо учням мого класу подобається гра «Whack-a-Mole» (Вибивання кротів), вона є ефективним інструментом для вивчення лексики з кількох причин:

- Активна участь. Гравець повинен активно взаємодіяти з грою, шукаючи та торкаючись об'єктів на екрані, що сприяє залученню та активізації учнів.

- Ігровий елемент. Ігровий характер може робити процес вивчення більш захопливим та стимулювальним для учнів.

- Швидкість реакції. «Whack-a-Mole» вимагає швидкості реакції та точності від учасників. Це може розвивати не лише знання слів, а й рефлексію та координацію рухів.

- Зосередженість та увага. Гравець повинен бути уважним та концентрованим, щоб успішно вибивати кротів. Це може поліпшити здатність учнів зосереджувати увагу на деталях та розпізнавати слова.

- Повторення та закріплення. Під час гри слова можуть повторюватись, що сприяє їхньому закріпленню в пам'яті.

- Мотивація. Відчуття гри та конкуренції може збільшити мотивацію учнів до вивчення лексики та досягнення кращих результатів.

- Індивідуалізація. Гра може бути адаптована для вивчення різних тем та рівнів складності, що дозволяє індивідуалізувати навчання відповідно до потреб кожного учня.

- Розвага. «Whack-a-Mole» може надавати учням можливість весело провести час, що може позитивно вплинути на їхнє ставлення до вивчення мови.

Ігровий підхід, такий як «Whack-a-Mole», може бути корисним доповненням до традиційних методів вивчення лексики та створити позитивне середовище для навчання.

Ми використовували на занятті варіант гри, що представлений на скріншоті нижче (рис. 3.4).

Рис. 3.4. Скріншот гри, що використовувалася на занятті

Джерело: <https://wordwall.net/resource/2840688/the-weather-and-seasons-whack-a-mole>.

На заняття зі своїми учнями ми часто використовуємо кросворди при вивченні лексики через такі причини:

- Активне навчання. Розв’язання кросвордів вимагає від учнів активної участі у процесі вивчення лексики. Вони мають визначати слова та шукати правильні варіанти.
- Візуальна пам’ять. Гравці повинні запам’ятати та використовувати слова, щоб правильно заповнити кросворд. Це може сприяти розвитку візуальної пам’яті.
- Розвиток лексичних знань. Кросворди дозволяють учням вивчати нові слова, що входять у певну тему чи тематичний розділ. Вони можуть розширювати свій лексичний запас, шукаючи і використовуючи різноманітні слова.

– Вирішення контекстуальних завдань. Розв’язання кросворда включає розуміння контексту та визначення правильного слова для певного контексту, що покращує навички використання слів у реальних ситуаціях.

– Тренування орфографії та граматики. Правильне написання слів у кросворді допомагає тренувати орфографічні та граматичні навички.

– Сприяє розвитку логічного мислення. Гравці повинні використовувати логічне мислення для з’ясування, які слова підходять до кожного з визначень.

– Відмінна форма відпочинку. Розв’язання кросвордів може викликати відчуття задоволення та відпочинку, особливо якщо гра впроваджує елементи цікавого сюжету чи гри.

– Індивідуалізація. Кросворди можна адаптувати для різних рівнів складності та тем, що дозволяє індивідуалізувати завдання для кожного учня.

Загалом, використання кросвордів є ефективним інструментом для підвищення лексичних знань та сприяє розвитку різних мовних навичок.

Враховуючи вік п’ятикласників, учням надавався спрощений варіант кросворда, тобто їхнім завданням було знайти слова, що представлені на малюнках серед інших слів (рис. 3.5).

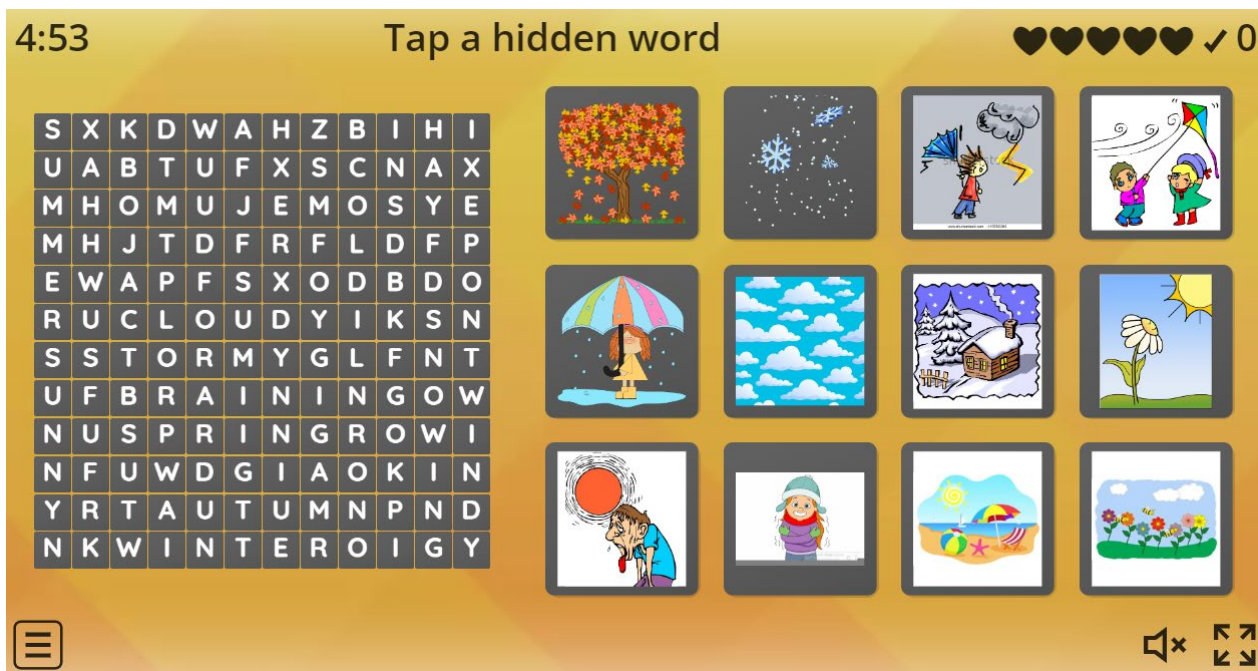

Рис. 3.5. Спрощений варіант кросворда

Джерело: <https://wordwall.net/resource/2604995/the-weather-unit-2>.

Під час констатуючого експерименту було встановлено, що учні не завжди розуміють, до якої частини мови належить слово, тому припустилися помилок. Задля розв'язання цієї проблеми ми звернулися до сервісу Wordwall, щоб цю суху та нецікаву для учнів середніх класів тему, відпрацювати цікаво та із задоволенням. Знання частин мови є ключовим елементом для вивчення лексики, оскільки воно допомагає в розумінні та використанні слів у конкретних граматичних та семантичних контекстах. Ось, як воно може бути корисним:

- Розпізнавання слів в тексті. Знання частин мови дозволяє розпізнавати, які слова в тексті виконують певні граматичні та семантичні функції. Наприклад, розпізнавання прикметників, іменників чи дієслів допомагає визначати їхні ролі в реченні.

- Розуміння граматичних структур. Знання частин мови є важливим для розуміння граматичних структур речень. Наприклад, уміння визначати підмет, присудок, додаток та інші члени речення допомагає розібрати граматичну конструкцію.

- Вивчення семантики слів. Розрізнення між частинами мови важливе для розуміння семантики слів. Наприклад, знання, що дієслова вказують на дії, а іменники – на предмети, допомагає розуміти значення слів в різних контекстах.

- Використання слів в правильних контекстах. Знання частин мови дозволяє використовувати слова в правильних граматичних конструкціях та семантичних зв'язках. Учні можуть легше конструювати речення та висловлювати свої думки за допомогою правильних слів.

- Розвиток словникового запасу. Знання частин мови полегшує розуміння і вивчення нових слів. Учні можуть відразу визначати, яка частина мови є новим словом та яку роль воно відіграє в мовленні.

– Аналіз тексту та лексичних одиниць. Знання частин мови допомагає в аналізі текстів та лексичних одиниць, а також в розумінні структури фраз та речень.

Робота з учнями над визначенням частин мови посприяла глибшому розумінню мовної системи та полегшила вивчення та використання нових слів. На занятті ми скористалися вправою, представленою на нижченаведеному скріншоті (рис. 3.6).

0:08

world	study	hungry	arm
climb	lettuce	bus	tired
smile	heavy	grumpy	write
strong	kind	park	socks
pizza	sweet	colorful	buy
school	street	apple	weak
mean	cook	walk	laugh
nurse	home	scary	helpful
fight	tall	ride	think
tree	chocolate	crawl	boring

Noun

Verb

Adjective

Submit Answers

Share

Рис. 3.6. Вправа, яка виконувалася на занятті

Джерело: <https://wordwall.net/resource/38494342/parts-of-speech/noun-verb-adjective-sort>.

В рамках вивчення теми *Weather* ми звернули увагу й на безособові речення та для закріплення лексичного матеріалу виконали вправу «Match up» (збіг, зіставлення), яка може бути ефективним інструментом у вивченні граматики, на нашу думку, з таких причин:

– Розпізнавання граматичних структур. Вправа «Match up» може включати з'єднання різних частин мови чи граматичних конструкцій, що допомагає учням розпізнавати та розуміти граматичні структури.

– Тренування правильного використання граматичних форм. Учні повинні правильно зіставляти елементи, що вимагає від них використовувати правильні граматичні форми чи конструкції.

– Закріплення правил граматики. Вправа «Match up» може допомагати в закріпленні правил граматики, оскільки учні взаємодіють з конкретними граматичними концепціями під час вирішення завдань.

– Розвиток логічного мислення. Учні повинні знаходити логічні відповіді та з'єднувати елементи відповідно до граматичних правил, що розвиває їх логічне мислення.

– Застосування знань у практичних завданнях. Вправа дозволяє учням застосовувати свої знання граматики у практичних ситуаціях, що сприяє їхньому активному вивченню.

– Варіативність вправ. «Match up» може бути адаптована для різних рівнів складності та тем граматики, дозволяючи індивідуалізувати вправи відповідно до потреб групи чи учня.

Загалом, вправа «Match up» може бути корисною для вивчення граматики, зокрема для закріплення, тренування та застосування граматичних навичок у практичних ситуаціях.

Ми використали цю вправу для тренування правильного використання граматичних форм та закріплення структури безособових речень (рис. 3.7).

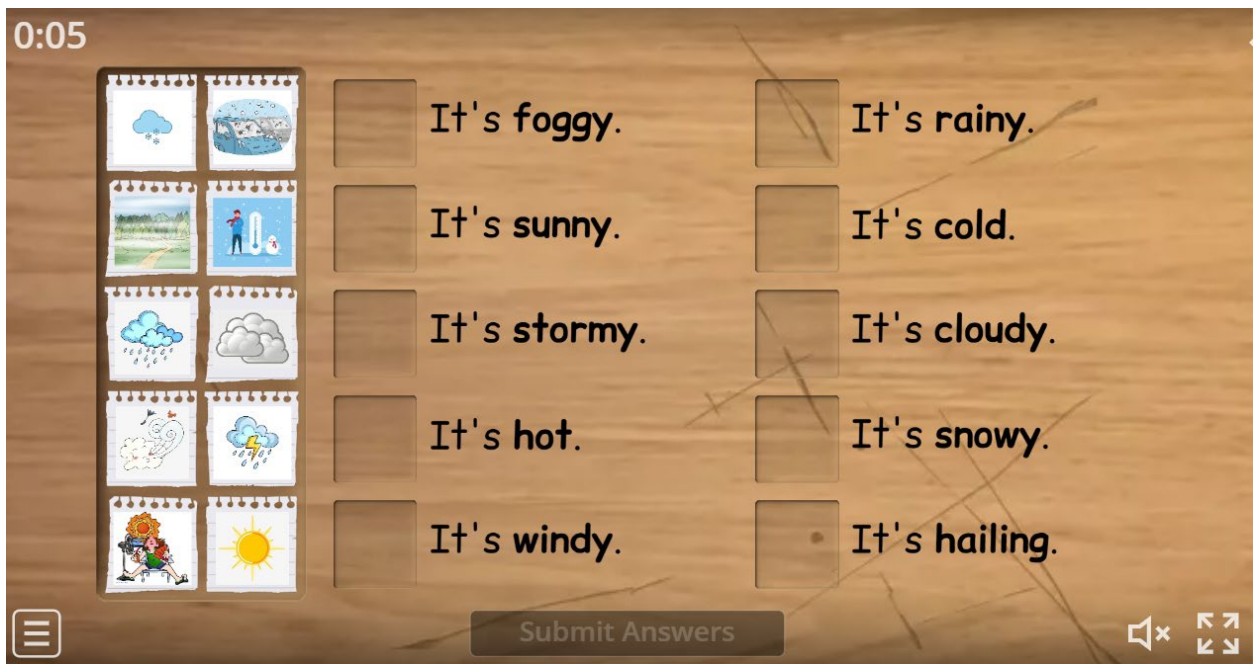

Рис. 3.7. Вправа для тренування правильного використання граматичних форм та закріплення структури безособових речень

Джерело: <https://wordwall.net/resource/35872316/fsh-weather>.

Отже, під час формуючого експерименту ми застосовували в освітньому процесі з-поміж інших інформаційних технологій інтерактивну платформу Wordwall, яка пропонує можливості для створення власних завдань, а також містить безліч вже діючих.

3.3. Підсумковий експеримент

Мета підсумкового експерименту полягала у тому, щоб порівняти сформованість лексичних та граматичних навичок учнів, коли лексика та граматику вивчались та відпрацьовувались без застосування інформаційних технологій (констатуючий експеримент) та за їхньою допомогою (формуючий експеримент). Експеримент проводився у КЗ «Сахновщинський ліцей №2» в смт Сахновщина Харківської області з учнями 5-А класу (25 здобувачів середньої освіти).

Протягом 6 занять учні працювали над лексикою та граматику із застосуванням інформаційних технологій. Після опрацювання лексики та

граматики за допомогою інтерактивної платформи Wordwall учні написали два тести – лексичний та граматичний – кожен з яких складався з 12 пунктів, тобто учні могли отримати максимально 12 балів.

Лексичний тест.

Частина 1: Оберіть правильне слово для кожного опису погоди. (1 бал за кожне правильне слово)

1. Яка погода, коли на небі сонечко сяє і небо чисте?

- a) Rainy
- b) Sunny
- c) Cloudy

2. Як називається погода, коли випадає сніг?

- a) Windy
- b) Snowy
- c) Foggy

3. Яка погода, коли хмарно і може йти дощ?

- a) Foggy
- b) Cloudy
- c) Stormy

Частина 2: З'єднайте слова з їхніми антонімами. (1 бал за кожну правильну пару слів)

4. Гарячий - _____

- a) Warm
- b) Cold
- c) Windy

5. Ясний - _____

- a) Foggy
- b) Clear
- c) Rainy

Частина 3: Знайдіть правильний переклад або значення. (1 бал за кожне правильне слово)

6. Thunderstorm - _____

- a) Град
- b) Гроза
- c) Мряка

7. Nail - _____

- a) Град
- b) Сніг
- c) Туман

Частина 4: Оберіть правильний варіант відповіді. (1 бал за кожну правильну відповідь)

8. Що виносить сонце?

- a) Snow
- b) Rain
- c) Heat

9. Якщо дуже холодно, і ви бачите білі крижані кристали, це ...

- a) Rain
- b) Snow
- c) Thunderstorm

Частина 5: Заповніть пропуски в реченнях правильними словами. (1 бал за кожне правильно заповнене речення)

10. The _____ is shining brightly in the sky today.

11. Last night, there was a loud _____ with flashes of lightning.

12. During the winter, we often experience _____ and freezing temperatures.

Відповіді:

- b) Sunny
- b) Snowy

b) Cloudy

b) Cold

b) Clear

b) Гроза

a) Град

c) Heat

b) Snow

Sun

Thunderstorm

Snowfall

Тест писали 24 учні з 25, один учень хворів і не відвідував школу. За результатами тесту 5 (21%) учнів отримали 11 балів, 3 (12%) – 10 балів, 10 (42%) – 9 балів, 6 (25%) – 8 балів.

Грамматичний тест

Частина 1: Оберіть правильний варіант для кожного речення. (1 бал за кожне правильне речення)

1. It usually _____ in the winter.

a) snow

b) snows

c) snowing

2. Yesterday, it _____ all day.

a) rain

b) rained

c) raining

3. The sun _____ in the morning.

a) shine

b) shines

c) shining

4. If it _____ tomorrow, we can have a picnic.

- a) rain
- b) rains
- c) raining

Частина 2: Заповніть пропуски правильними словами. (1 бал за кожне правильно заповнене речення)

5. I _____ my jacket at home, so I got wet in the rain.

6. The weather is _____ today than it was yesterday.

Частина 3: Визначте правильну форму зазначеного слова. (1 бал за кожне правильне слово)

7. We saw a beautiful _____ (rainbow) after the storm.

8. The wind is _____ (blow) strongly outside.

Частина 4: Перетворіть речення на питальну форму. (1 бал за кожне правильне речення)

9. It is snowing heavily in the mountains.

10. The birds are singing in the garden.

Частина 5: Визначте правильну форму дієслова. (1 бал за кожне правильне слово)

11. The sun _____ (shine) brightly yesterday.

12. It usually _____ (get) colder in the evenings.

Відповіді:

b) snows

b) rained

b) shines

b) rains

forgot

warmer

rainbow

blowing

Is it snowing heavily in the mountains?

Are the birds singing in the garden?

Shone

gets

Наведений граматичний тест писали 24 учня з 25, один здобувач середньої освіти захворів і не відвідував школу. За результатами тесту 3 (12,5%) учнів отримали 11 балів, 4 (16,5%) – 10 балів, 11 (45,5%) – 9 балів, 6 (25,5%) – 8 балів.

Узагальнимо результати тестів, проведених під час констатуючого та підсумкового експериментів.

Під час констатуючого експерименту лексичний тест писали 22 учні. За результатами тесту 4 (18%) учня отримали 10 балів, 5 (23%) – 9 балів, 6 (27%) – 8 балів, 5 (23%) – 7 балів, 2 (9%) – 6 балів.

Під час підсумкового експерименту лексичний тест писали 24 учні з такими результатами: 5 (21%) учнів отримали 11 балів, 3 (12%) – 10 балів, 10 (42%) – 9 балів, 6 (25%) – 8 балів.

Під час констатуючого експерименту граматичний тест писали 24 учні, за результатами якого 1 (4%) учень отримав 11 балів, 2 (8%) – 10 балів, 4 (16,5%) – 9 балів, 7 (29%) – 8 балів, 3 (13%) – 7 балів, 4 (16,5%) – 6 балів, 3 (13%) – 5 балів.

Під час підсумкового експерименту граматичний тест писали 24 учня. За результатами тесту 3 (12,5%) учнів отримали 11 балів, 4 (16,5%) – 10 балів, 11 (45,5%) – 9 балів, 6 (25,5%) – 8 балів.

Порівняння проводимо у відсотках, тому що на тестах дещо різнилася кількість учнів через відсутність деяких здобувачів освіти (табл. 3.2).

Таблиця 3.2

Результати експерименту

	Констатуючий експеримент	Підсумковий експеримент	Різниця
Лексичний тест	12 – 0	12 – 0	

	11 – 0 10 – 18% 9 – 23% 8 – 27% 7 – 23% 6 – 9%	11 – 21% 10 – 12% 9 – 21% 8 – 12,5%	+ 21% - 6%
Граматичний тест	12 – 0 11 – 4% 10 – 8% 9 – 16,5% 8 – 29% 7 – 13% 6 – 16,5% 5 – 13%	12 – 0 11 – 12,5% 10 – 16,5% 9 – 45,5% 8 – 25,5%	+8,5% +8,5%

Джерело: розроблено автором.

Отже, відповідно до результатів аналізу тестів, використання інформаційних технологій значно покращує знання лексики та граматики. Після навчання за допомогою інформаційних технологій лексичний тест учні написали на «відмінно» та «добре», значно збільшились відмінні результати – на 15%. Щодо граматичного тесту, то використання інформаційних технологій покращило знання граматики учнів на 17%. На нашу думку, такі результати пов'язані із тим, що учні були мотивовані до вивчення слів, хотіли бути кращими у цьому, ніж однокласники, адже всі вправи були спрямовані на те, щоб виявити переможця. Дух змагання, візуальна опора, вимога до швидкості виконання вправ сприяла більшій концентрації та увазі, що призвело до таких позитивних результатів. Однак, на нашу думку, у старших класах, де учні вже вчать складніші лексичні та граматичні теми, така різниця може бути меншою.

Висновки до розділу III

Експериментальна робота щодо підвищення рівня оволодіння лексико-граматичним матеріалом шляхом використання інформаційних технологій в школі призначена для того, щоб допомогти визначити, наскільки ефективним є використання сучасних технологій та наскільки воно допомагає учням

засвоювати лексично-граматичний матеріал. Експеримент складався з констатуючого, формуючого та підсумкового етапів.

Дослідження проводилося на базі КЗ «Сахновщинський ліцей №2» в с/мт Сахновщина Харківської області з учнями 5-А класу (25 здобувачів середньої освіти). Перебіг та результати дослідження представлено у відсоткових показниках задля більшої наочності.

У роботі наведено значну кількість вправ та розписані позитивні сторони кожної вправи та те, з якою метою її краще використовувати.

У ході дослідження встановлено, що використання інтерактивних технологій може бути привабливим для учнів, стимулювати їхню активність та інтерес до вивчення мови. Інформаційні технології можуть допомагати створювати індивідуальні шляхи навчання для кожного учня, враховуючи його потреби та рівень володіння матеріалом.

У магістерській роботі експериментальним шляхом доведено, що використання інтерактивних вправ та ігор сприяє кращому запам'ятовуванню слів та допомагає відпрацьовувати граматичний матеріал. Деякі вправи спрямовані на автоматизацію навичок.

Дослідження дозволило проаналізувати отримані результати, визначити тенденції в успішності учнів, їхні позитивні досвіди використання технологій.

На основі результатів можна розробити рекомендації для вчителів щодо оптимального використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови.

Загалом, експеримент, окреслений у цій магістерській роботі, визначив, як інформаційні технології можуть покращити якість навчання англійської мови та зробити процес цікавим і ефективним для учнів.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Магістерська робота присвячена дослідженню застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови.

У роботі освітні інформаційні технології розглядаються як використання різноманітних технічних засобів та програмного забезпечення для поліпшення процесу навчання і набуття знань.

Під час опрацювання теоретичного матеріалу було встановлено, що основні характеристики освітніх інформаційних технологій включають: використання технічних засобів, інтернет-ресурси, віддалене навчання, інтерактивні технології.

З'ясовано, що освітні інформаційні технології вносять значний внесок у сучасну освіту, полегшуючи доступ до знань, забезпечуючи інтерактивність та сприяючи індивідуалізації процесу навчання.

Дослідивши переваги використання інформаційних технологій в навчанні англійської мови в школі, автор роботи зазначає, що таким чином вчитель прокладає шлях для вдосконалення освітнього процесу і розвитку учнів. В магістерському дослідженні окреслено важливість застосування інформаційних технологій під час дистанційного навчання, що є релевантним під час пандемій та воєнного стану в Україні.

Використання інформаційних технологій, таких як інтерактивні програми, відеоматеріали та онлайн-ресурси, сприяє зростанню зацікавленості учнів у вивченні англійської мови. Використання віртуальних засобів спілкування, відеоконференцій та інших онлайн-інструментів сприяє розвитку учнівських комунікативних навичок та покращує вміння спілкуватися англійською мовою.

Окрім того, зосереджено увагу на дидактичних вимогах до використання інформаційних технологій у навчанні англійської мови, а також здійснено огляд та аналіз сучасних навчальних інтернет-ресурсів, які можуть стати в пригоді вчителям англійської мови.

У магістерській роботі наголошується на тому, що використання інформаційних технологій дозволяє підлаштовувати навчання під індивідуальні потреби кожного учня, створюючи персоналізований підхід до навчання.

Важливим є той факт, що застосування онлайн-ресурсів розширює доступ учнів до актуальної інформації та забезпечує більш ефективне використання освітніх ресурсів.

Використання інформаційних технологій в оцінюванні дозволяє створювати інтерактивні завдання, оцінювати результати швидше та забезпечує об'єктивність процесу оцінювання.

У магістерському дослідженні проілюстровано практичне застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови – наведено приклади вправ з детальним описом та очікуваними результатами, що може заощадити час викладачам під час підготовки до свого уроку.

Проведена нами дослідно-експериментальна робота, що була спрямована на підвищення рівня опанування лексико-граматичним матеріалом шляхом використання інформаційних технологій на уроках англійської мови стала важливим компонентом дослідження вдосконалення процесу навчання та підвищення якості освіти.

У роботі наведено тестові завдання, які проводилися під час констатуючого та підсумкового експериментів, що дозволило об'єктивно оцінити дієвість інформаційних технологій у навчанні лексики та граматики англійської мови.

За результатами експерименту зроблено висновок, що практичне застосування інформаційних технологій у навчанні англійської мови відкриває перед здобувачами освіти безліч можливостей для ефективного та захопливого вивчення англійської мови.

Використання мобільних додатків, інтерактивних дошок, віртуальних реальностей та інших інструментів робить процес навчання більш доступним та цікавим. За допомогою цих технологій здобувачі освіти можуть не лише

вдосконалювати свої навички, а й поглиблювати розуміння культури та мовленнєвих особливостей англomовних країн.

Дослідно-експериментальна робота, призначена для підвищення рівня опановування лексико-граматичним матеріалом шляхом використання інформаційних технологій на уроках англійської мови, дозволила зрозуміти, наскільки ефективно інформаційні технології впливають на процес вивчення англійської мови та як вони можуть бути інтегровані в освітній процес. Результати такої роботи можуть служити цінним внеском в педагогічну практику та сприяти подальшому розвитку методик викладання англійської мови з використанням інформаційних технологій.

Ці висновки можуть слугувати основою для подальших обговорень та досліджень у сфері використання інформаційних технологій у навчанні англійської мови в школах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безносюк О. О. Інноваційні технології у підготовці військового фахівця. URL: http://www.conference.mdpu.org.ua/conf_all/confer/2001/newtech/1/beznosuk.htm (дата звернення: 01.12.2023).
2. Бісіркін П. Використання засобів ІКТН у навчальному процесі закладів професійно-технічної освіти. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/298> (дата звернення: 01.12.2023).
3. Гавриш І. В. Закономірності та принципи процесу формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності. Дійсність та перспективи розвитку сучасної освіти України: зб. наук. пр. Харків: Стиль-Іздат. 2005. С. 61-74.
4. Глушак О. М. Застосування планшетів та смартфонів в освітньому процесі. Інформаційні технології: зб. тез III Української конф. (м. Київ, 19 травня 2016 р.). Київ, 2016. С. 34–36.
5. Горун Г. Використання нових інформаційних технологій на заняттях з англійської мови. Актуальні проблеми навчання іноземних мов для спеціальних цілей: збірник наукових статей. Львів: ЛьвДУВС, 2020. 140 с.
6. Гудирева О. М. Впровадження інформаційно-комунікативних технологій у навчальному процесі вищого навчального закладу. URL: http://ite.kspu.edu/webfm_send/649 (дата звернення: 01.12.2023).
7. Гуржій А. М., Карташова Л. А. Проблеми наступності навчання інформаційних технологій у школі й вищому педагогічному навчальному закладі. Інформаційні технології в освіті. 2013. №15. С. 11–18.
8. Гущина Н. І., Косик В. М., Пушкарьова Т. О. Мультимедійний комплекс: на допомогу вчителю: за матеріалами Першого освітнього фестивалю Erpson «Інтерактивний світ знань». Київ: Науково-методична рада з питань освіти МОН України, 2014. 88 с.

9. Даниленко Л. І. Педагогічні інноваційні технології: сутність і структура. Нові технології навчання. Наук.-метод. зб./ кол. авт. КНМЦВО, 2005. Вип.40. С. 270–276.
10. Дистанційна освіта. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/> (дата звернення: 01.12.2023).
11. Дичківська І. Інноваційні педагогічні технології. Київ, 2015. 304 с. URL: http://ualib.com.ua/b_136.html (дата звернення: 01.12.2023).
12. Жорницька Т. В. Хмарні сервіси як засіб розбудови інноваційної школи. Київ, 2016. 316 с.
13. Жуган Н. Г. Застосування хмарних сервісів Office 365 в управлінській діяльності керівника. Київ, 2016. 316 с.
14. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти вивчення, викладання, оцінювання. Наук. ред. укр. вид. С. Ю. Ніколаєва. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
15. Закордонний досвід організації дистанційного навчання. URL: <http://book.net/index.php?bid=12316&chapter=1&p=achapter> (дата звернення: 01.12.2023).
16. Ігнатова О. М. Педагогічні умови застосування засобів інформаційних технологій у професійній підготовці вчителя. Проблеми інженерно-педагогічної освіти. 2007. №18/19. С. 158-166.
17. Ілійчук Л. В. Використання сервісу Zoom для організації дистанційного навчання здобувачів вищої освіти. Сучасний рух науки: тези доп. X міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпро, 2–3 квітня 2020 р.). Дніпро, 2020. Т.1. С. 486–489.
18. Історія становлення дистанційної освіти в Україні. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/ukraine/> (дата звернення: 01.12.2023).
19. Казаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіа-освіти у професійній підготовці майбутніх учителів. Луганськ, 2007. 213 с.
20. Коломінова О. О., Роман С. В. Сучасні технології навчання англійської мови у початковій школі. Іноземні мови. 2010. №2. С. 40–47.

21. Костікова І. І. Сучасні методологічні підходи професійної підготовки вчителя засобами інформаційно-комунікаційних технологій. Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. 2008. №8. С. 79-83.
22. Лапінський В. В., Пилипчук А. Ю., Шишкіна М. П. та ін. Засоби інформаційно-комунікаційних технологій єдиного інформаційного простору системи освіти України: кол. монографія / за наук. ред. Бикова В. Ю. НАПН України, Ін-т інформаційних технологій і засобів навчання. Педагогічна думка. Київ, 2010. 160 с.
23. Левшин М. Інформаційні технології – з першого класу. Вища освіта України. 2002. №1. С. 58–64.
24. Литвинова С. Г. Всеукраїнський проект «Хмарні Сервіси в Освіті» як чинник розвитку нової української школи. Київ, 2016. 316 с.
25. Мартинюк С. В., Мартинюк О. Л. Використання засобів відеоконференцій для дистанційного навчання. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: матер. IV Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Тернопіль, 30 квітня, 2020). Тернопіль, 2020. С. 53–56.
26. Мішеніна Н. І., Шеїна Л. О. З практичного досвіду використання платформи Zoom під час дистанційного навчання іноземній мові. Соціально-гуманітарний вісник. 2020. Вип. 32–33. С. 178–179.
27. Морзе Н. В. Як навчати вчителів, щоб комп'ютерні технології перестали бути дивом у навчанні? Комп'ютер у школі та сім'ї. 2010. №6(86). С. 10–14.
28. Найпопулярніші сайти світу та України. Web Awards UA. URL: <https://awards.it-rating.in.ua/ua/popular-sites> (дата звернення: 01.12.2023).
29. Натрошвілі С. Г. Стратегічне управління вищим навчальним закладом: теорія, методологія, практика: монографія. К.: КНУТД, 2015. 320 с.

30. Омельченко Т. Г. Використання соціальних сервісів ВЕБ 2.0 для проектування інформаційних систем. URL: <http://www.nbuiv.gov.ua/e-journals/ITZN/em12/content/09otgsio.htm> (дата звернення: 01.12.2023).

31. Островерхова Н. Урок-ділова гра та її аналіз. URL: <http://osvita.ua/school/technol/718> (дата звернення: 01.12.2023).

32. Панкратова О. М. Глобалізація як об'єктивний процес розвитку міжнародного бізнесу. *Economic security: state, cluster, enterprise*. 2020. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-018-6-2> (дата звернення: 01.12.2023).

33. Петрова А. І. Професійно спрямоване навчання іноземної мови майбутніх учителів засобами онлайн технологій. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. пр. Випуск 45/ Редкол.: Р. С. Гуревич (голова) та ін. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2016. С. 304-307.

34. Петрова А. І., Подзигун О. А. Навчання іноземної мови для професійного спілкування майбутніх учителів засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: збірник наукових праць*. Житомир: ЖДУ імені Івана Франка, 2015. Випуск 3(81). С. 104-107.

35. Подзигун О. А. Інтернет-технології у навчанні іноземних мов. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. пр. Випуск 39 / Редкол.: Р. С. Гуревич (голова) та ін. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. С. 386-390.

36. Подзигун О. А. Сучасні педагогічні технології навчання іноземних мов. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Зб. наук. пр. Випуск 38 / Редкол.: Р. С. Гуревич (голова) та ін. Київ-Вінниця: ТОВ фірма «Планер», 2014. С. 394-398.

37. Подзигун О. А., Петрова А. І, Клос Н. С. Використання проблемно-орієнтованого навчання засобами інформаційно-комунікаційних технологій у

формуванні іншомовної компетентності майбутніх фахівців. Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи: збірник наукових праць. Випуск 5. / За ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. Львів: ЛБУ БЖД, 2017. С. 269-272.

38. Поняття інформаційних технологій в освіті. URL: http://studopedia.com.ua/1_15932_ponyattya-informatsiynih-tehnologiy-vosviti.html (дата звернення: 01.12.2023).

39. Попова Л. М. Формування готовності майбутніх учителів до іншомовної професійної комунікації у початковій школі: дис. ... канд. пед. наук / 13.00.04. Київ, 2021. 279 с.

40. Поясок Т. Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів: монографія; за ред. С. О. Сисоєвої. МОН України. Інститут педагогічної освіти дорослих. Кременчук: ПП Щербатих О. В., 2009. 348 с.

41. Сігаєва Л. Роль сучасних інформаційних технологій у навчанні дорослих. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/2554/1/%D0%A1%D1%96%D0%B3%D0%B0%D1%94%D0%B2%D0%B0.pdf> (дата звернення: 01.12.2023).

42. Ставицька І. В. Іншомовна компетентність: місце дефініції у термінологічному полі сучасних наукових суджень. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 4. С. 280–286.

43. Стратегічне управління вищим навчальним закладом: теорія, методологія, практика: монографія / С. Г. Натрошвілі. К.: КНУТД, 2015. 320 с.

44. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології: навч. посіб. / Г. Г. Швачич та ін. Дніпро: НМетАУ, 2017. 230 с.

45. Типова програма «Методика навчання англійської мови». Освітній ступінь бакалавра. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 126 с.

46. Туман В. Використання мультимедіа у вивченні іноземної мови. URL: https://urok.osvita.ua/materials/edu_technology/24781/ (дата звернення: 01.12.2023).

47. Цифрові навички для вчителів. Дія. Цифрова освіта. URL: <https://osvita.diia.gov.ua/courses/serial-iz-tsyfrovoihramotnosti-dlia-vchyteliv> (дата звернення: 01.12.2023).
48. Чемеркін С. Г. Глобалізація і сучасні лінгвістичні процеси. Мовознавство. 2013. №1. С. 59–65.
49. Becker H. J. Findings from the teaching, learning, and computing survey: Is Larry Cuban right? Education Policy Analysis Archives. 2000. №8(51). URL: <https://doi.org/10.14507/epaa.v8n51.2000> (дата звернення: 01.12.2023).
50. Bergmann J., Sams A. Flipped learning: Gateway to student engagement. International Society for Technology in Education, 2014. 169 p.
51. Globalization and education: critical perspectives / Ed. by N. C. Burbules, C. A. Torres. New York: Routledge, 2000. 376 p.
52. Grabe W., Stoller F. L. Teaching and researching reading. New York: Pearson Education, 2011. 291 p.
53. Gryshchenko Y. Motivating Potential of Online Professional Courses in Studying English at Technical University. Archive. 2017. Vol. 6. №1. P. 102–106.
54. Hazelkorn E. Reflections on Global problems of Higher Education: a European Perspective. AERA's Division J and NAFSA: Association of International Educators. 2013. 7 p. URL: https://www.nafsa.org/_/File/_/reflections_on_global.pdf (дата звернення: 01.12.2023).
55. Mell P., Grance T. The NIST Definition of Cloud Computing. Recommendation of the National Institute of Standards and Technology. Computer Security Division. Information Technology Laboratory. National Institute of Standards and Technology. Gaithersburg, MD 20899-8930. 2011. 7 p.
56. Mirrlees Tanner. Global Culture. 2020. URL: https://www.researchgate.net/publication/341887384_Global_Culture (дата звернення: 01.12.2023).

57. O'Reilly T. (2005, September 30) What Is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software [WWW document]. URL: <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-0.html> (дата звернення: 01.12.2023).

58. Pun M. The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. *Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies*. 2014. №1(1). P. 29–38.

59. *The Globalization of World Politics: An Introduction to International Relations*. Ed. By J. Baylis, St. Smith, 1997. P. 9.

60. Volle Adam. “globalization”. *Encyclopedia Britannica*, 2023. URL: <https://www.britannica.com/topic/globalization> (дата звернення: 01.12.2023).

61. Zgaga P., Teichler U., Brennan J. *The Globalisation Challenge for European Higher Education*. URL: https://www.uni-kassel.de/einrichtungen/fileadmin/datas/einrichtungen/incher/Publikationen/Zgaga_et_al_2013_leseprobe.pdf (дата звернення: 01.12.2023).